płata pocztowa uiszczona ryczałtem

MAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײנט 10 זײטען

פּײַער פאָלקסבלאַט

№ 222 | Łódź, Środa, 26 września 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, י"ז תשרי תרצ"ה | № 222

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל.

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarł w dniu 25. września 1934 r. w Klinice „Omega“ w Warszawie

B. P.

EFRAIM ZYLBERBLAT

długoletni Dyrektor firmy „Konsorcjum“ biura sprzedaży Koncernu „Robur“.

W Zmarłym tracimy światłego i energicznego kierownika, który w wysokim stopniu przyczynił się do rozwoju naszego przedsiębiorstwa i przez swoje wysokie zalety duchowe zjednał sobie nasze serca.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd firmy „Konsorcjum“.

דער גורל צוטיילט זיינע מתנות!

נעכטען איז עוסשיידעט געווארען דער גורל פון מיליאן. די יתומים האבען ארויסגעצויגען פון דער דעם נומער 132.138 און זיינע גליקליכע איגהאבער וועלען זיך צוטיילען מיט דעם געווינס. דאס מאל האט דער גורל בעשאנקען מיט זיין חסד די הויפט-שטאט, וועלכע האט דאס ערשטע מאל געוואונען דעם מיליאן.

איין פערטעל פון דעם לאס האט געקויפט דער פארטיער פון דער פאבריק „פאצ'סק“. ער איז אויך געווען א שותף צו דעם צווייטען פערטעל צוזאמען מיט זיינע 3 קאלעגען פון דער זעלבער פאבריק. דאס דריטע פערטעל איז דאס אייגענטום פון דעם שערושאנט פון 30 פ. פ. דאס לעצטע האט געקויפט די פרוי פון דעם סוחר מילנער.

ווייזנדיג איבעראשט פון פון זייער גליק, האבען זיי נאך נישט געקענט איבערגעבען זייערע פראיעקטען אויף דער צוקונפט. א קליינע סומע האבען די גליקליכע אפגעגעבען אין בארעם געלד, און די רעשט אין טשעקען אויף דער ב.ג.ק. דארט וועלען זיי לאקירן דאס געוואונענע געלד.

מ'דארף צוגעבען, דאס די נייע מיליאנערען, שפילען שוין פון לאנג אויף דער מלוכה-לאטעריע, און זייער אויסגעהאלטענקייט איז ריכליך בעשאנקען געווארען.

די, וועלכע דער גורל האט יעצט נישט בעשאנקען, דארפען פרובירען זייער גליק ביי דער קומענדער 31-טער לאטעריע. דער מיליאן און אנדערע גרויסע געווינסען ווארטען אויף איי.

א הערצליכען פאהר-געזונד

ווינשען מיר אונזער ליבען חבר

ה' ליבל קרישטאל

און זיינע ליבע עלטערן, צו זייער היינטיגען אפפאהרען

נאך ארץ-ישראל

און מיר ווינשען זיי א גליקליכע רייזע.

דער קאמיטעט און מתפללים פון בית תפלה „תהלת ישראל“. פיעטריקאווער 19.

ווירקטיג פאר עולים קיין ארץ-ישראל

די עקספ. פירמא „POLTRANS“

נארוטאוויטשא 27, טעל. 155-27

וועלכע בעזיצט א שטענדיגען פארטרעטער אין תל-אביב, בעזארגט אין פערלויף פון 14 טעג זעמטליכע באגאזשען נאך ארץ-ישראל צו מעסיגע פרייזען.

BIURO TRANSPORTOWE

„POLTRANS“

Łódź, Narutowicza 27, tel. 155-27.

פאר גאלד,

ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

שיימלעך

צו בעקומען

קערש

סמווראווא 15

JEDYNY INTERNAT DLA DZIECI ŻYDOWSKICH

„MŁAWA“

Szkoła Powszechna i Gimnazjum (z prawami) (koedukacyjne)

Osobiście: Cytron, Piotrkowska 20, lewa of. 1 p. tel. 242-10 od 25/IX. do 1/X. wł. od g. 4 — 6.

7.50 זל. טעגליך | אטוואצק קלימאטישע וואלד-סטאציע | 7.50 זל. טעגליך

Sanatorjum

D-ra med. W. PRZYGODY

לונגען-אפטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.

כירורגישע אבטיילונג: עס ווערען געמאכט: אדמע, איבער ברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.

ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט-פרייזען צוגעפאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין. אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען א. א.

כשר'ע קיך! געשמאקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!

פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעליגע אויפזיכט.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

שערפיען 37 (בענעדיקטא) 6.

נעהמט אן פון 5—7 נאכם.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1[30]—2[30] מיטאג און פון 7—9 אוונט.

זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Lek. dentysta

St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקערט

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

מ. שאץ

לאדז, פעטריקאווער 37.

פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, אא.

צום קומענדיגען סעזאן

שיך

די לעצטע מאדעלען

עמפפעהלט

A. Ogórek

Łódź, Zawadzka 11.

בעמ.: א ספעציעלע אבטיילונג פון מענער-שיך.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגע-, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקאפערציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פרוי פעלטא און קינדער צוליב'ן פריצייטיגען טויט פון זייער געליבטען מאן און פאטער, אונזער אונפערגעסליכען חבר און עהרען-סעקרעטאר

נ"ע משה פעלטא

וועלכער איז נאך קורצע און שווערע ליידען געשטארבען מוצש"ק, דעם 22.9—34, אין בליהענדען עלטער פון 44 יאהר און צו-מארגענס צו קבורה געקומען.

זאל איהם די ערד גרינג זיין! זיין אנדענקען וועט אונז תמיד טייער בלייבען! זאל הנחמות ינחם אתכם!

די פערוואלטונג פון יודישען קאנדיטאר-צעך אין לאדז.

הסכם צווישען יאפאן און סאוויעטען

וועגען פערקויפען די מזרח-כינעזישע באהן

מאסקווע, 25 (ספ. טעל.)
טאס-אגענטור איז מודיע: לויט די ידיעות, וואס זענען דערהאלטען געווארען פון כאבאראווסק ווערט פסדר גרעסער דער ווילקיר פון דער מאנדזשורישער און יאפאנישער מיליטערישער מאכט אויף דער מזרח-כינעזישער באהן-ליניע. יאפאן שטרעבט ארויסצורופען, וואס מעהר קאנפליקטען, זי אינוואדירט די געשלאסענע אפמאכען, ברעכט די ארטיגע געזעצען, און אקופירט טעריטאריעס, וועלכע געהערען צו דער מזרח-כינעזישער באהן-ליניע. לויט ידיעות פון כארבין, האט דער דירעקטאר פון דער באהן רודי אפגעגעבען דעם 20. ה. ח. א בעריכט דעם אדמיניסטראציע-ראט פון דער באהן. אין בעריכט האט ער אויסגערעכענט א גאנצע רייה פאקטען פון יאפאנישען ווילקיר אויף די בעזונדערע סטאנציעס. דער דירעקטאר האט דערקלערט, אז די מיטיילונגען צו דער פאליציי-מאכט האבען נישט געבראכט קיין שום רעזולטאטען.

טאקיא, 25 (ספ. טעל.)
אין די אפיציעלע קרייזען ווערט בעשטעטיגט די ידיעה, אז ד סאוויעטען האבען געגעבען זייער הסכם צו פערקויפען די מזרח-כינעזישע באהן פאר דער סומע פון 170 מיליאן יען. ביידע צדדים — דער ראטען-פערבאנד און מאנדזשוריע — זענען געקומען צו א פערשטענדיגונג א דאנק דער פערמיטלונג פון יאפאנישען אויסערן-מיניסטער. אין דער סומע, ווען עס ווערט אויסגעצאהלט, ווערען פאר דער באהן איז אויך אריינגערעכענט 30 מיליאן ענטשעדיגונג פאר די סאוויעטישע באהן-אנגעשטעלטע. די צאהלונגס-בעדינגונגען זענען אזעלכע: צוויי דריטעל ווערט געצאהלט ווערען מיט סחורות, דאס איבעריגע מזומן, א העלפט דערפון וועט אבער ווערען אויסגעצאהלט אין ראטעס אין משך פון דריי יאהר. דער אפמאך זעהט פאר, אז אלע סאוויעטישע בעאמטע דארפען בעפרייט ווערען אין משך פון 6 חדשים נאכ'ן אונטערשרייבען דעם אפמאך. די ענטשעדיגונג אין דער סומע פון 30 מיליאן יען וועט אויסגעצאהלט ווערען אין דריי יעהרליכע ראטעס. די אקציעס און פאסיוון, וועלכע פיגורירען נישט אין בילאנס פון דער באהן, וועלען איבערגענומען ווערען דורך די סאוויעטען.

בעגנעדיגונג פון די געוועזענע צענטראלעוו-פיהרער
זאל פארקומען שוין היינט

וואַרשא, 25 (טעלעפאניש)
מ'ר האבען שוין געמאלדען, אז דער יוסטיץ-מיניסטער ארבייט אויס א פראיעקט וועגען אמנעסטיע פאר די פער'משפט'ע „בריסקער". דעם אמנעסטיע-דעקרעט וועט אונטערשרייבען דער מלוכה-פרעזידענט.

דער יוסטיץ-מיניסטער האט ארויסגעפאדערט פון דייקרייד און אפעלאציע-געריכטען מיינונגען וועגען די ארעסטירטע. די ווארשאווער געריכטען האבען שוין צוגעשטעלט גוטע מיינונגען. די דאזיגע מיינונגען זענען בויטיג ביים איבערגעבען דעם מלוכה-פרעזידענט דעם פארשלאג ארויסצוגעבען אנ'אמנעסטיע.

די אמנעסטיע וועט ארויסגעגעבען ווערען אין די באהענטסטע טעג. שוין היינט זאל דער יוסטיץ-מיניסטער אונטערשרייבען דעם אמנעסטיע - פארשלאג.

פון דער אמנעסטיע וועלען נישט געניסען די ארעסטירטע, וועלכע געפינען זיך אויף עמיגראציע אין אויסלאנד, דאס זענען: וויטאס, קערניק, באגינסקי, פראגער און ליבערמאן, געבליבען אין לאנד זענען: בארליצקי, מאסטעק, טשאלקאש, פוטעק און דיבוא. זיי וועט מען שענקען בלויז די טורמע-שטראפען. עס בלייבט אבער ווייטער אין קראפט, דאס אפנעהמען ביי זיי די בירגער-רעכט.

פון די אלטע, וועלכע געפינען זיך אין לאנד זיצט בלויז דיבוא אין תפיסה. די איבעריגע האבען בעקומען געזונדהייטס-אורלויבען. לויט'ן געזעץ קאן אזא געזונדהייטס-אורלויב געדויערן העכסטענס 9 חדשים. ביי איניגע ענדיגט זיך שוין דער דאזיגער טערמין. זיי וואלטען דעריבער געמוזט גיין צוריק אין תפיסה אריין.

וועגען גאראנטירען די אומאפהענגיגקייט פון עסטרייך
ערשטער געשפרעך אין גענף

גענף, 25 (ספ. טעל.)
היינט איז פארגעקומען דאס ערשטע געשפרעך צווישען בארטו, דעם ענגלישען פארשטעהער אידען און דעם איטאליענישען אלאיזי וועגען גאראנטירען די אומאפהענגיגקייט פון עסטרייך. וועגען דעם ענין וועלען פארקומען ווייטערדיגע קאנפערענצען מיט אנדערע מלוכות און בעזונדערס מיט דער קליינער קאאליציע. ווי מען שמיעסט וועלען די מלוכות פערעפענטליכען א דעקלאראציע, אין וועלכער זיי וועלען פייערליך גאראנטירען די אומאפהענגיגקייט פון עסטרייך, די דעקלאראציע וועט מיטגעטיילט ווערען דער פעלקער-ליגע.

ווארשע, 25 (טעלעפאניש).

דער כינעזישער געזאנדטער ביים מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 25 (טעלעפאניש).
דער מלוכה-פרעזידענט האט היינט אויפגענומען אויף א פייערליכער אודיענץ דעם ניי-נאמינירטען כינעזישען געזאנדטען ביי דער פוילישער רעגירונג טשאנג-טשאנג-סין-האי.

ענטדעקט א געהיימע נארא-צייטונג
42 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש).
נאכדעם ווי די מאכט האט געשלאסען די נארא-ארגאניזאציע, האבען זיך די לייט נאך נישט בערוהיגט און אין געהיים ארויסגעגעבען א צייטונג „נאווא שטאפעטא". נעכטען איז די פאליציי געפאלען אויף די שפורען פון דער געהיימער דרוקעריי אין לאנד, ס'זענען קאנפיסקירט געווארען 8000 עקזעמפלארען פון דער צייטונג, נאכדעם זענען פארגעקומען מאסענהאפטע רעוויזיעס און ארעסטען, ס'זענען ארעסטירט געווארען 42 פערזאן.

געענדיגט דער טעקסטיל-שטרייק אין אמעריקע
גענעראל דזשאנסאן געהט אוועק פון זיין אמט

ניו-יארק, 25 (ספ. טעל.)
נאכ'ן פערענדיגען דעם שטרייק אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, איז דאס מיליטער צוריקגעצויגען געווארען פון דזשארדזשיא, ראוד איילאנד און דרום קאראליינא.

דער פארזיצער פון דער אמעריקאנער ארבייטס-פעדעראציע האט דערקלערט, אז די ארבייטער האבען בעקומען אלץ, וואס זיי האבען געוואלט בעקומען. דאגעגען דער פארזיצער פון די בייוועל-פאבריקאנטען כור האלט, אז דאס איינציגע געווינס פון די שטרייקענדע איז דאס דערגרייכען געהאלט פאר דריי-וואכענדיגע אורלויבען.

דער פארזיצער פון שטרייק-קאמיטעט בארמאן האט דערקלערט, אז די ארבייטער האבען דערגרייכט א בעדייטענדע ענדערונג פון די ארבייטס-בעדינגונגען און די פאקטישע אנערקענונג פון די פראפ. פעראיינען.

- - -

ניו-יארק, 25 (ספ. טעל.)
לויט דער מיינונג פון „ניו-יארק הערלד", האט גענעראל דזשאנסאן אויפ'ן פערלאנג פון פרעזידענט רוזעוועלט אפגעטרעטען פון זיין אמט אלס פיהרער פון נ. ר. א.-אמט. דאס שטייט אין צוזאמענהאנג מיט גענעראל דזשאנסאנס ארויסטריט געגען די פראפ. פעראיינען בעת'ן טעקסטיל-שטרייק. דזשאנסאנס פריינד דערקלערען, אז זיי וויסען נישט צי דזשאנסאן האט אליין הערלאנגט א ביטע וועגען זיין דימיסיע — אדער רוזעוועלט האט איהם געבעטען צו רעזיגנירען פון זיין אמט.

ראדיא-פראגראם
מיטוואך, ד. 26. סעפטעמבער 1934

6,45 פריהמארגען אודיציע, 6,48 פליטען, 6,53 גימנאסטיק, 7,08 פליטען, 7,50 רעקלאמע קאנצערט, 11,57 צייט סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע איבערזיכט, 12,10 קאנצערט, 1 ידיעות פון טאג, 1,05 פליטען, 3,30 עקספארט ידיעות, 3,35 בערזע, 3,45 טעאטער פראגראמען. 4 מוזיקאלישער רעפארטאזש, 4,45 „בריף צו קינדער", 5 געזאנג רעסיטאל, 5,25 א שמועס פאר פרויען, 5,35 פליטען, 5,50 ספארט ראטגעבער, 6 פליטען, 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6,15 קאמעראלער קאנצערט, 6.45 רעפעראט, 7 לייכטע מוזיק, 7,20 אקטועלער שמועס, 7,30 מוזיק 7,50 ספארט ידיעות, 8 פליטען, 8,45 אווענד ידיעות, 9 שאפען קאנצערט, 9,40 דענישע מוזיק, 10 רעקלאמע קאנצערט, 10,15 דענישע מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,20 דענישע מוזיק, 11,30 טאנץ מוזיק.

...

פון אויסלאנד

3,30 לאנדאן – סימפ. קאנצערט, 8 לאנדאן – סימפ. קאנצערט, 8 שטאקהאלם–קאנצערט, 8.05 וויען – קאנצערט 8,30 שטראסבורג — אפערעטקע.

טעאטער פאפולארני, אגראדאווא 18 — אגראדאווא 18

יודישע טעאטער=סטודיע

היינט, מיטוואך, 1-טער טאג חול המועד סוכות, ד. 26/IX, 12 פריה און 4 נאכמ.

ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע

פישער=שיף 47

פיעסע אין 4 אקטע לויט ה. הייערמאנס.

רעזשי: אידעס — מוזיק: ד. בייגעלמאן. — דעקאראציע: מאלאוו.

בילעטען-פארפערקויף קומט פאר אין דער בארכאוו-ביבליאטעק, על. קאשטשושקי 9 טעל. 191.50, יעדען טאג פון 10—2 נאכמ. און פון 4—10 אינאווענט.

מודעה. ברוך-קראנקע! קריפעל!

ליידענדע אויף פערשידענע ביין=פערקריפונגען פון גוף (הויקערס)!

אין לאדז וויילט צום ערשטען מאל דער אמ'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped DYR. Natan Rapaport

פון וויען מיט 30-יעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

איז לאדז, פילסודסקיעגא 23 №

(פריהער וושכאדניא 23) טעל. 231-89

ברוך=ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונט כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען.

א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעל הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס-ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס

פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים ארפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

לכבוד יום=טוב

גיב איך צו צו יעדער אויפנאהמע א שעהנעם פארטרעט. די פרייזען זענען זעהר נידריגע, זאגאר אז מען בעשטעלט

6 פאטאגראפיעס פאר 1.50 זל.

בעקומט מען אויך א פערגרעסערטע פאטאגראפיע און א שפיגעלע מיט'ן אייגענעם בילד – דאס קאנט איהר נאר בעקומען אין דעם

פאטאגראפישען אטעליער

„פאלאניא"

31 גדאנסקא 31

בעמערקונג: איך בעזיץ זעהר שעהנע קאסטיומען.

פאר שאכטעל-מאכער, ליניירער, בוכבינדער און דרוקערייען!

רעפעראטורען פון מעסערלען פערשידענע מאשינען-טיילע און שווייסונגען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

11/13 האנסטאנטינער 11/13

(רוג זאכאדניא)

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און מעכסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשיצנע פרייזען.

DR

L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף

62 פיעטריקאווער 62

און נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ.

ספעצ. הארץ-קראנקהייטען

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטעסטע

היטען!

אויף גאנץ ניי און אויך נייע היטען צו 3.50

געדענקט די אדרעס

Modystka „TOLA"

23 Zawadzka 23

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

דאס שרעקליכע אומגליק אין קוילען-גרובען ווערקסהעם

ביז איצט ארויסגעגראבען 260 טויטע ארבייטער

לאנדאָן, 25 (ספ. טעל.)
צוליב דעם, וואס די שרפה אין קוילען-גרו-בען אין ווערקסהעם דראָהט פונאנדערצושפרייטען זיך, האט די מאכט בעשלאסען צו פערמויערן אלע עפענונגען. אזוי ארום ווערט אויסגעגעבען די האפ-נונג צו ראטעווען די ארבייטער, וועלכע געפינען זיך נאך אין גרובען. לויט די אפיציעלע ידיעות דערגרייכט שוין ביז אהער די צאהל טויטע קער-פערס, וואס מען האט ארויסגענומען פון גרובען 260.

לאנדאָן, 25 (ספ. טעל.)
די ווייטערדיגע רעטונגס-אקציע אין קוילען-גרובען, וואו עס איז פארגעקומען די שרעקליכע קאטאסטראפע, איז בעשטימט צוליב דעם, וואס עס האבען זיך געהערט נאך אויפרייסען, וואס זענען פארגעקומען אין די טיפענישען פון גרובען. די פערוואלטונג פון גרובען האט בעשלאסען צוריק-צוציהען די רעטונגס-דרושינעס און צו פערמויערן די קארידארען.

ס'איז שוין בעקאנט ווער עס האט אוועקגעפיהרט לינדבערגס קינד

ניו-יאָרק, 25 (ספ. טעל.)
די עקספערטען, וועלכע זענען בעשטימט געוואָרען דורך דער מאכט אין ענין פון אוועק-רויבען לינדבערגס קינד, זענען געקומען צום בעשלוס, אז אלע בריף, וועלכע לינדבערג האט בעקומען פון די, וועלכע האבען אוועקגערויבט זיין קינד זענען געשריבען מיט דער האנד פון דעם דייטש הויפטמאן, וועלכער איז אין דעם ענין ארעסטירט געוואָרען.

הויפטמאן איז אויך געווען דער, וועלכער האט פון לינדבערג'ן גענומען אויסקויף-געלד.

בערל לאקער ווערט געזונט

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגראפיש)
אין געזונט-צושטאנד פון בערל לאקער איז איינגעטרעטען א בעסערונג. ער פיהלט זיך גוט, און וועט בקרוב פערלאזען דעם שפיטאל.

בן גוריון קומט קיין ווארשא

ווארשא, 25 (י.ט.א. טעלעפאניש)
בן-גוריון קומט קומענדיגען דאנערשטאג (מארגען) קיין ווארשא. ער קומט אויף עטליכע טעג. פון ווארשא פאהרט ער אפ קיין לאנדאן.

געשטארבען דער דיכטער ניקאדעמי

רוים, 25 (ספ. טעל.)
נאך א לאנגער קראנקהייט איז געשטארבען דער בעקאנטער קאמעדיען שרייבער דאריא ניקא-דעמי דער מחבר פון „פריהמארגען, טאג און נאכט".

טראצקי אין שפאניען?

מאדריד, 25 (ספ. טעל.)
דא גערהען ארום קלאנגען, אז קיין מאדריד איז אינקאגניטא אנגעקומען לעוו טראצקי.

ארעסטירט אין דענעמארק א באנדע

וועלכע האבען פערנארט צוריק קיין היטלערלאנד ענטלאפענע קאמוניסטען

קאפענהאגען, 25, (ספ. טעל.)
אין די לעצטע טעג האט ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג אנ'אפערע פון אוועקפיה-רען פאליטישע עמיגראנטען.

די פאליציי מאכט האט ארעסטירט עטליכע גאגינאל סאציאליסטען, וועלכע ווערען בעשול-דיגט, אז זיי האבען פערנארט קאמוניסטען, וועלכע זענען ענטלאפען פון דייטשלאנד און זיי צוריקגע-שיקט צו די היטלעריסטען.

צווישען די ארעסטירטע געפינט זיך אויך א דייטשער בירגער, וועלכער וואוינט שוין א לענ-גערע צייט אין דענעמארק אויף א פאלשען נא-מען. די באנדע האט אוועקגעפיהרט א גאנצע רייהע קאמוניסטען.

דער אינטערנאציאנאלער פליה-קאנקורס אויף באלאנען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)
זונטאג האבען זיך אין ווארשא אנגעהויבען די אינטערנאציאנאלע קאנקורסען אויף באלאנען, ס'האבען אנטיילגענומען 16 באלאנען פון פער-שידענע מלוכות. דער ווינד האט די באלאנען געיאגט איבער ליטע, עסטלאנד קיין סאוויעט-רוסלאנד, ביז נעכטען (דינסטאג) פריה האט די לאגע אויסגעזעהען אויף פאלגענדען אופן! דער באלאן בראטיסלאווא (טשעכיען) האט געלאנדעט אין ליטע „שטאלעסען" (דייטשלאנד) אין עסט-לאנד, „ווילהעלם פאן אפעל" (דייטשלאנד) אין עסט-לאנד, „פאלאניא" (פוילען) אין פינלאנד, (ברוקסעל (בעלגיען) אין דער רוסישער שטאט וויטעבסק, „בופאלא" (אמעריקא) אין דער סאוויעטישער שטאט גדאוו, די איבריגע באלאנען פליהען נאך דער פוילישער באלאן „פאלאניע" איז אריינגעפאלען אין אנ'אזערע אין פינלאנד, די פילאטען, די פליהע פארוטשניק יאנוש און פארוטשניק וואווטשאק האט עס נישט געשאדט.

ס'האבען אלזא געלאנדעט 9 באלאנען, 7 פליהען נאך ווייטער.

ס'איז אנגעקומען א ידיעה פון מאסקווא, אז דארט זענען אדורכגעפלויגען די צוויי פוילישע באלאנען „קאשטשושקא" און „ווארשאווא".

אין סאוויעט-רוסלאנד האבען געלאנדעט נאך עטליכע באלאנען צווישען זיי דער פוילישער באלאן „ווארשאווא".

קאנפערענץ פון יוד. קאלאניסטען מיט ארבייטער

אויף דער איניציאטיוו פון הרב קוק

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראפיש)
אויף דער איניציאטיוו פון הרב קוק, איז אין זיין וואוינונג פארגעקומען א קאנפערענץ פון יודישע קאלאניסטען און ארבייטער כדי צו דער-פיהרען צו א שלום.

נאך דער קאנפערענץ, האט הרב קוק ער-קלערט דעם יט"א פארשטעהער, אז ער איז צו-פרידען פון די אונטערהאנדלונגען און ס'וועט אויך דערפיהרען צו א שלום צווישען די רעוויזיאניסטען מיט הסתדרות.

נחום סאקאלאוו וועגען די רעזולטאטען פון זיין אקציע אין דרום-אפריקא

פרעסע-קאנפערענץ אין דער יודישער אגענץ אין ירושלים

ירושלים (יט"א) אין הויפט בנין פון דער יודישער אגענץ איז פארגעקומען א פרעסע-קאנפע-רענץ, אויף וועלכער דער פרעזידענט פון דער יו-דישער אגענץ נחום סאקאלאוו האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער קרן-היסוד-קאמפאניע, מיט וועל-כער ער האט אנגעפיהרט אין דרום-אפריקע אין משך פון עטליכע חדשים.

פרעזידענט סאקאלאוו האט אין ענטוזיאסטי-שע ווערטער געריהמט די מוסטער-גילטיגע איבער-געבענהייט פון דרום-אפריקאנישען יודענטום פאר'ן א"י-אויפבוי, אונטערשטרייכענדיג די שמארקע ער-פאלגרייכקייט פון זיין מיסיע. פרעזידענט סאקאלאוו האט אנגעוויזן אויף דער בעמערקענסווערטער פער-שפרייטונג פון דער העברעאישער שפראך און קול-טור צווישען דער יודישער יוגענד אין דרום-אפרי-קע. אויך די יודישע פרויען בעהמען א זעהר לעבהאפטען אנטייל אין דער ציוניסטישער און פרא-פאלעסטינא - בעוועגונג. פרעזידענט סאקאלאוו איז אין דער העכסטער מאָס צופרידען מיט די רע-זולטאטען פון זיין אקציע און מיט דעם אלגעמיינעם צושטאנד פון דער א"י-בעוועגונג צווישען די יודען אין דרום-אפריקע. ביי דער געלעגענהייט, האט נחום סאקאלאוו זיך געטיילט מיט די פרעסע-פארשטעהער מיט די איינדרוקען פון זיין דרום-אפריקאנישער רייזע.

הינדענבורגס זוהן איז ארויס-געטרעטען פון מיליטער

בערלין, 25 (ספ. טעל.)
דער פולקאווניק פאן הינדענבורג, דער זוהן און לאנגיעהריגער אדיוטאנט פון פערשטארבענעם מלוכה פרעזידענט איז ארויסגעטרעטען פון מילי-טער, ער בעקומט דעם טיטול גענעראל מאיאר און אנ'ערלויבניש צו טראגען דעם מונדיר.

ליטע וועט ווייטער רעספעקטירן דעם מינדערהייטס-טראקטאט

גענף, 25 (יט"א טעלעגראפיש) דער ליט-ווישער אויסערן-מיניסטער האט אפגעגעבען אנ'-ערקלערונג פאר ד"ר נחום גאלדמאן און לאסקי, אז זיין רעגירונג איז געווען די ערשטע, וואס האט ארויסגערוקט די פראגע פון גענעראליזאציע. ליטע, האט דער מיניסטער געזאגט, וועט ווייטער רעספעקטירען דעם מינדערהייטס-טראקטאט.

קינסטליכער ראד

סענסאציאנעלע ערפינדונג פון קורי-סקלאדאווסקא'ס טאכטער

פאריז. 25 (ספ. טעל.)
„פטי זשורנאל" טיילט מיט, אז די טאכטער פון קורי-סקלאדאווסקא און איהר מאן האבען ער-פינדען א פארמולע אויסצוארבייטען קינסטליכען ראד. דאס דאזיגע מיטעל וועט מיטגעטיילט ווערען אויף א קאנפערענץ פון ספעציאליסטען, וועלכע וועט פארקומען אין לאנדאן אין קעמברידזש צווישען 1 און 6 אקטאבער.

אויב אזא מיטעל איז טאקע ערפינדען געוואָרען וועט דאס זיין א ישועה פאר ראק-קראנקע, וועלכע קענען זיך היילען מיט ראד.

עולים פון סאוויעט-רוסלאנד דעפארטירט פון א"י

חיפה (יט"א) טראץ דער עמפעהלונג פון ריכטער קארי, אז די 9 „אומלעגאלע" יודישע עולים אין סאוויעט-רוסלאנד, זאלען פערבלייבען אין לאנד באנדעם ווי זיי וועלען אפזיצען זייער תפיסה-שטראף, זענען זיי אבער דורך דער פאליציי דעפארטירט גע-וואָרען אויף דער גריכישער שיף „קערקירא".

פאשיזירונג פון פראנקרייך

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
דער פרעמיער דומערג האט געהאלטען א גרוי-סע רעדע וועגען רעפארם פון דער פראנצויזישער קאנסטיטוציע. די ענדערונגען זענען בונגע דער פער-שטארקונג און קאנצענטרירונג פון דער מאכט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	94.00
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	55.75
4 " דאלארובקא —	42 90
7 " סטאביליזאציע (אמ.)	72.50
5 " ווארשאווער פ.-ב. 1934	62.50
5 " לאדזער " "	54.25
ענגלישער פונט — — —	26.04
דאלאר אפיצ. 5.23 נישט אפיצ. —	5.17
גאלד-דאלאר — — — —	8.91 50
גאלד-רובל — — — —	4.59
דייטשער מארק — — —	1.93

עפענטליכע זיצונג פון ראט פון דער פעלקער-ליגע

גענף, 25 (ספ. טעל.)
היינט איז פארגעקומען אנ'עפענטליכע זי-צונג פון פעלקער-ליגע-ראט צווישען אנדערע פראַ-גען איז בעטראכט געוואָרען די פאָדערונג פון שווייק, וועלכע פערלאנגט 100 מיליאן פראנק פאר די שאדענס וואס די שווייצארישע בירגער האבען געליטען בעת דער מלחמה צוליב די פער-אָרדנונגען פון פראנקרייך, ענגלאנד, איטאליען און דייטשלאנד.

מיניסטער בארטו האט געענטפערט, אז פראנקרייך, וועלכע איז אין קריג בעפאלען גע-וואָרען האט פערלוירען אנדערהאלבען מיליאן איהרע זיהן און האט געהאט מיליארדען שאדענס.

שווייץ פאדערט א סומע פון 100 מיליאן, וועלכע מ'זאל בעצאהלען פראנקרייך, וואס האט אזויפיל געליטען. פראנקרייך איז נישט מסכים סיי פון מאראלישען שטאנדפונקט און סיי פון גערעכ-טיגקייטס-שטאנדפונקט. אויף אנ'ענליכען אופ'ן האבען זיך ארויסגעזאגט די פארשטעהער פון ענגלאנד און איטאליען.

גענף, 25 (ספ. טעל.)
דער יעהרליכער מיטגלידס-אפצאהל פאר סאוויעט-רוסלאנד אין דער פעלקער-ליגע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף 2 מיליאן 400 טוי-זענד שווייצארישע פראנק.

גענף, 25 (ספ. טעל.)
ס'איז געשאפען געוואָרען א ספעציעלער סוב-קאמיטעט, וועלכע דארף בעטראכטען די פראגע פון אנעהמען אפגאניסטאן אלס מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע.

די עקזאמענס אין אלע 7 קלאסן האבען זיך שוין אנגעהויבען

ס'ווערען אנגענומען שילער און שילערינס פון 3 ביז 6 יאהר אין פרעבעלשול
" 6 . 14 " שולע

דער פראגראם

פון אונזער שול איז א פעראייניגונג פון צוויי וועלטען: דער הייגטיגער מאדערנער שול מיטן אמאליגן ליטווישן חדר מתוקן

איינשרייבונגען טעגליך פון 9—2 נאכמ.
אין דער 7-קל. שולע

קאצענעלסאן = נאחומאוו
פאמארסקא 20, טעל. 177-01.

טעאטער „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20.

בראווא „באנדע"!!!

גאסטשפילן פון בעריהמטען ווארשאווער קליינקונסט-טעאטער **די „יודישע באנדע"**

מיט די ליבלינגען פון לאדזער טעאטער-עולם: (לויט א. ב.): חנה גראסבערג, לילי ליליאנא, מאלווינא ראפעל, דוד לעדערמאן, לעאן ליבגאלד, הערמאן פעניגשטיין, זישע קאץ, אייזיק ראטמאן.

היינט, מיטוואך, 9 אווענד וידערהאלונג פון דער גרויסער פרעמיערע

אויפ'ן טיש און אויף בענק אין 2 טיילען. 20 בילדער. —

דיריגענט: דוד בייגעלמאן. קאנפעראנסיער: הערמאן פעניגשטיין.
אינספיצ.: ראובן מארמאלאוו. אדמ. לייטונג: בר. גאדיס.
בילעטען צו בעקומען פון 11 ביז 2 מיטאג און פון 5 נאכמ. אין קאסע פון פילהארמאניע

לאדז, 26 סעפטעמבער 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 26 סעפטעמבער 1934

ווי לאנג וועלען מיר עס נאך ווארטען?

ליטווינער פאדערן, אז די יודען זאלען זיך אסימילירען

דער גרעסטער טייל מאגאזינען אין קאוונע זענען יודישע. אין א יודישען יום-טוב-טאג, ווען די געשעפטען ווערען געשלאסען, בעקומט די שטאט א גאנץ יום-טובדיגען אויסזעהען.

אבער ווען עמיצער וואלט וועלען פון דאזיגען פאקט מאכען ווייטגעהענדיגע אויספיהרען וועגען מצב פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ליטע, וואלט ער געהאט א גרויסען טעות. אין יודישע הענט זענען געבליבען כמעט בלויז די געוועלבער. דער גאנצער האנדעל איז שוין כמעט אויסשליסליך קאנצענטרירט אין די הענט פון די גרויסע קאאפעראטיוועןן, ווײ-מייסטערס (עקספארט פון פלייש-פראדוקטען) (ליעטוקיס) האנדעל מיט תבואה און לאנדווירטשאפטליכע מאשינען) און פיענאצענטראס (האנדעל מיט פוטער, מילך, אייער קעז). פון זינט אין קליפעדע איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלער וואלד-סינדיקאט איז שוין אפילו דער האלץ-האנדעל ארויס פון יודישע הענט.

עס איז נעגוג צו ברענגען איניגע ציפערען וועגען דער טעטיגקייט פון פיענאצענטראס, כדי זיך צו אריענטירען ווי דער האנדעל איז שוין כמעט ארויסגעריסען פון די יודישע הענט. פיענאצענטראס קאנצענטרירט אין גאנצען לאנד צוויי הונדערט דריי און זעכציג מילך-קאאפעראטיוועןן. הונדערט טויזענט לאנדווירטשאפטען שטעלען צו פוטער און קעז אין די צענטראלעס פון די קאאפעראטיוועןן.

. . .

נישט קוקענדיג אויפ'ן דאזיגען מצב, הערט נישט אויף אין ליטע די אנטי-יודישע פראפאגאנדע, וואס ווערט אנגעפיהרט דורכ'ן פערבאנד פון ליטווישע פאבריקאנטען, סוחרים און האנדווערקער. אט דער פערבאנד, ווערסלאס הייסט ער, ארבייט זעהר ענערגיש אונטער'ן לאזונג: ליטע פאר ליטווינער, און דער לאזונג פון זיין פראפאגאנדע איז ארויסצורייסען דעם האנדעל פולשטענדיג פון די יודישע הענט. אויפ'ן צווייטען צוזאמענפאהר פון דער דאזיגער זעהר שטארקער ארגאניזאציע האט די אנטיסעמיטישע שטימונג ממש דעמאנירט. אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוזאמענפאהר האט דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער הערשענדער פארטיי פון די טאוטינינקעס פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל, וואס איז זעהר כאראקטעריסטיש פאר די שטימונגען אין ליטע. אין ארטיקעל איז אנגעוויזען געווארען, אז אויף 212 אדוואקאטען אין ליטע זענען 100 יודישע. דער ארטיקעל האט ווייטער אנגעוויזען, אז די יודען גרינגשעצען די ליטווישע שפראך, נישט קוקענדיג דערויף, וואס זיי פערנעהמען נאך א גאנצע רייע פאזיציעס אין דעם ליטווישען האנדעל. „צי מיינען די יודען, איז געשטאנען אין דעם ארטיקעל, אז זיי טוען ליטע א טובה דערמיט, וואס זיי זענען ליטווישע איינוואוינער? צי מיינען זיי, אז צעהנדליגער און הונדערטער טויזענטער איצטיגע און קינפטיגע אינטעליגענטען האבען ווייניגער רעכט צו פערדינען אויף זייער ברויט אין זייער היימאט, אין זייער מכורה?"

אריענטירענדיג זיך אין דעם, וואס עס קומט פאר, האבען די יודען געשאפען א ווירטשאפטליכע קאמיסיע, וועלכע האט געדארפט, לויטן אויסדרוק פון בעקאנטען יודישען טוער אין ליטע, רובינשטיין, ווערען א רעטונגס=קאמיטעט פאר דעם ליטווישען יודענטום, וואס פאלט ווירטשאפטליך. דער דאזיגער שריט האט אין דער ליטווישער געזעלשאפט ארויסגערופען פערשידענע קאמענטארען און אומצופרידענע אפקלאנגען.

אויפן ווירטשאפטליכען פראנט ווערט דער קאמף געגען די יודען געפיהרט קאנסעקווענט און אהן אויפהער. דאגעגען אויפן קולטורעלען און בילדונגס-פראנט האלטען די יודען נאך איין גאנץ פעסט זייערע פאזיציעס. אין ליטע איז נאך ביזן היינטיגען טאג פאראן 105 יודישע פאלקס-שולען, א חוץ דעם זענען ביי די ליטווישע שולען פאראן 48 ספעציעלע קאמפלעטען מיט יודיש אדער העברעאיש אלס אונטעררכטס-שפראך. די יודען פיהלען זיך בכלל אין ליטע פריי און זעלבסטבעוואוסט. יודען רעדען יודיש, דייטש און רוסיש. צווישען דער יודישער אינטעליגענץ איז רוסיש די דאמינירענדע שפראך.

אבער אין ליטע וואקסט אלץ מעהר די בעוועגונג פון די ליטווינער געגען די דאזיגע פריי=הייטען, פון וועלכע יודען געניסען. אין איינעם פון די קאוונער וואכענבלעטער איז געהאט מיט עמפערונג פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין משך פון די 16 יאהר ליטווישע אומאפהענגיגקייט האבען זיך די יודען נישט אויסגעלערנט די ליטווישע שפראך. און דערפאר זענען די יודען א גרעסערע מניעה פאר דער ענטוויקלונג פון דער ליטווישער נאציאנאלער קולטור, איידער די אנדערע מינדערהייטען. „אויב די יודען, האט דאס דאזיגע בלאט געשריבען, וועלען זיך אין דער קירצסטער צייט נישט ארומקוקען, דאן וועלען מיר קעמפען. נאטירליך נישט מיט די לאזונגען פון פאגראם-אנטיסעמיטיזם, נאר מיט קולטורעלע מיטלען, ווען אבער דאס וועט זיין נויטיג, איז מיט גאר ענטשידענע." דאסזעלבע בלאט האלט אין איין אטאקירען די ליטווישע יודען און דא נישט לאנג האט עס גערופען די ליטווינער צו זיין וואך אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס יודען קויפען איין לאנד-שטחים.

אין אויגוסט חודש זענען אין איינער פון די גרעסטע ליטווישע שטעט פארגעקומען גאנץ ערנסטע אנטי-יודישע עקסצעסען, מען האט געהעקט שויבען אין. די לאקאלען פון די יודישע ארגאניזאציעס, עס זענען געווען פערוואונדעטע, עס איז אפילו פארגעקומען א שיסעריי. אין גאנג זענען געלאזט געווארען גימענע שטעקענס און מעסערס. אנטי-יודישע עקסצעסען זענען פארגעקומען אויך איז איניגע קלענערע שטעטלעך.

דער אפיציעלער קאמוניקאט האט פעסטגעשטעלט, אז אין די דערמאנטע שטעט זענען פארגעקומען א פאר קליינע אינצידענטען. גאנץ אנדערש ווייזט אויס, זענען וועגען די געשעהענישען געוועזען אינפארמירט די יודישע בלעטער, ווייל לויט דער פעראדנונג פון דער מאכט זענען זיי קאנפיסקירט געווארען פאר „טענדענציעזער שילדערונג פון די פאסירונגען".

די געשעהענישען אין שאוול האבען בעלייכט א פראגע, וועלכע מען האט דא בכלל נישט ליב צו בעריהרען. די איצטיגע ליטווישע פיהרענדע ספערען זענען בכלל אנטיסעמיטיש געשטימט, אבער מען זאל רעדען וועגען דעם, דאס ווינשען זיי זיך נישט און זיי וואלטען וועלען, אז די קאנסעקווענטע עלעמינירונג פון יודישען עלעמענט זאל פארקומען אין דער שטיל, און אז פרעמדע אויגען זאל דאס נישט זעהען. (ג. פ.) קאוונע

די גרויסע היסטארישע ארבייט

פערטיידיגונג געגען די מלחמה=שרעקען, וואס ווערען צוגעגרייט דורכ'ן היטלער-לאנד

מיט עטליכע יאהר צוריק האט איין דייטשע צייטונג געשריבען:

אין קומענדיגען קריג וועט זיגען די נאציע, וועלכע וועט געפינען דעם בעזונדערס געפעהרליכען מיקראב און אין דער זעלבער צייט א מיטעל געגען איהם, וואס וועט זיין פעהיג צו פערהיטען דעם אנפאלער פון דער ווירקונג פון אט דעם מין באקטעריאלאגישען געווער. ביי זעלבע בעדינגונגען וועט גענוג זיין א פופציג מענשען, כדי אנצושטעקען אזא לאנד ווי דייטשלאנד איז.

אט די ווערטער האט זיך דערמאהנט דער הויפט-דאקטאר פון דער פראנצויזישער ארמעי גענעראל ראמיע, צו וועלכען די רעדאקציע פון „פטי זשורנאל" האט זיך געווענדעט מיט דער ביטע זיך ארויסצוזאגען וועגען די פערספעקטיוון פון דער קומענדיגער מלחמה. גענ. ראמיע גלויבט נישט נאר אין דעם, אז דייטשלאנד וועט אין קומענדיגען קריג אנווענדען דאס געוועהר פון באקטעריאלאגיע, ער איז איבערצייגט, אז די „ארמעי פון מיקראבען" וועט אין קינפטיגען קריג שפילען א גאר גרויסע ראלע: דער דאזיגער באמען קאן זיך ארויסווייזען פאנטאסטיש, אבער דאס איז נישט אזוי. די מיקראבען-ארמעיען וועלען בעשטיין פון לעבעדיגע בעשעפענישען, אמת, מיקראסקאפיש קליינע, אבער זיי וועלען קאמפענסירען זייער קליינקייט דורך דער אומגעהויערער גרויס פון זייער צאהל. דאס בעשאפען פון די דאזיגע זעלבער קאן געשעהען אין בליצארטיגע טעמפא. א גרויסע לאבאראטאריע קאן ארויסלאזען הונדערט מיליארד מיקראבען אין פערלויף פון איין סעקונדע. די קאסטען זענען נישטיגע. די הכנות צוצוגרייטען אזא ארמעי קאנען געמאכט ווערען אין דער גרעסטער געהיימניש, ווייל אין די סודות איהרע קאנען זיין איינגעזייט בלויז עטליכע מענשען.

גענעראל ראמיע אונטערשיידעט מיקראבען, וואס טויגען זיך נישט פארן מיקראארגאנישען קריג און אזעלכע, וואס קאנען ווערען אויסגענוצט אין קריג. די לעצטע פערדעכענט ער צו דער גרופע „קריגס-פעהיגע". צו די לעצטע געהערען די מיקראבען פון כאלערע, דזשומע, דיזענטעריע און בויך טיפוס. בעזונדערס געפעהרליך איז די באקטעריע פון דזשומע.

דער הויפט-דאקטאר פון דער פראנצויזישער ארמעי ווארענט פאר צו גרויסען אפטימיזם. מען טאר בשום זאגען דאס וואס: „דאס איז אוממעגליך, קיינער וועט זיך נישט דערוועגען אנצואווענדען אזא מיטעל". דאס איז א געפעהרליכע אילוזיע. פערקעהרט: פון צושטערענדיגען מענשליכע געביוס קאן מען דערווארטען דאס סאמע ערגסטע.

עס פרעגט זיך אלזא, ווי אזוי זאל מען זיך ווארענען און פערהיטען פאר דעם קומענדיגען מוראדיגען מיקראבען-קריג?

„עקא" זעהט איצט אין דער פעלקער-ליגע דעם עמבריאן פון דער שוץ-קאאליציע געגען דייטשלאנד. דער גלויבען אין ארביטראזש איז פערשוואונדען. די צייט פון בריאנ'ען, פון שטרעזעמאנען און אפילו פון פאל באנקורן איז פאריבער, האבענדיג פאר זיך דעם ווילדען היטלעריזום, איז פאר האן נאר איין לאזונג: פערטיידיגען זיך, גרופירען זיך, פעראייניגען אלע פעלקער, וואס גארען נאך שלום. אין משך פון דער נאהענטסטער צייט וועט ווערען קלאר, צי וועלען די ארגאניזאטארען פון דער שוץ-ליגע געגען דייטשלאנד קאנען אויסנוצען פאר זייער ציל דעם זשענעווער אינסטרומענט. אין אנהויב פון יאהר איז געגעבען געווארען א ביישפיל דורך די באלקאנישע מלוכות און טערקיי, וועלכע האבען געשלאסען דעם באלקאנישען פאקט, דאס הייסט, זיי האבען גענומען אויף זיך מיליטערישע פערפליכטונגען, כדי צו פערזיכערען די אומבערירבארקייט פון זייערע גרענעצען. דער צפון-מזרח'דיגער פאקט איז קאפירט פון דאזיגען מאדעל. ער דארף פעראייניגען אין פאל פון א דייטשען איבערפאל דעם דאזיגען טייל פון אייראפא געגען דעם אנפאל פון דייטשלאנד. אט דאס איז די גרונד-אידעע.

„פיגארא" שרייבט אויך וועגען דעם, אז דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד ארבייט אויף דער גאנצער פארע איבערן שאפען פערטיידיגונגס-בונדען געגען דייטשלאנד.

איטאליענער, פראנצויזען, ענגלענדער זענען גרייט צו פאלען אין קאמף, פערטיידיגענדיג די היימאט, אבער זיי האבען נישט דעם חיה'שען געשמאק צו פארארדען, צו מארשירען אין פיר אין דער רייה, דער צעמענט, וואס פערבינדעט אט די פעלקער, איז זייער אכטונג צו דער מענשליכער פערזענליכקייט און צו איהר ווערט. עס איז נישט וויכטיג, וואס אין איטאליען איז א דיקטאטור, וואס אין פראנקרייך איז א רעפובליק און אין ענגלאנד א קעניגרייך. וויכטיג איז דאס, וואס אז די אלע דריי לענדער זענען פערבונדען דורך איין אינסטינקט: דאס, וואס מיר רופען אן מיט'ן ווארט ציוויליזאציע, געפינט זיך איצט אונטער זייער שוץ. די צייטונג רופט איטאליען און פראנקרייך נישט צו שטרייטען איבער שאטענס און ארבייטען צוזאמען איבער די פראקטישע אויפגאבען. בידע באציהונגען האבען פאר זיך א גרויסע און פעראנטווארטליכע היסטארישע ארבייט.

די פערספעקטיוון פון סאוויעטיש=יאפאנישען קריג

א העכסט=אינטערעסאנטער ארטיקעל פון טראצקי'ן

אין פאריזער „ענטראנסיזשאן" דרוקען זיך א רייהע ארטיקלען פון טראצקי'ן. דער לעצטער פון די ארטיקלען, אין וועלכען דער געוו. קריגס=קאמיסאר רעדט ארום די פערספעקטיוון און שאנסען פון רוסיש=יאפאנישען קריג, געהערט צו די אינטערעסאנטסטע אין דער גאנצער סעריע.

די אייגענארטיגקייטען פון מעגליכען קריגס-פראנט אויפ'ן ווייטען מזרח, די ריזיגע לאנד=שטחים, די זעלטענקייט פון דער בעפעלקערונג, די שלעכטע קאמוניקאציע=ליניעס, די ווייטקייט פון די הויפט-באזעס, — דאס אלעס מאכט אוממעגליך צו קאנצענטרירען אויפ'ן דאזיגען פראנט מיליאנען-ארמעיען, צו בילדען איין אויסגעשפרייטען פראנט און צו פיהרען א פאזיציע-קריג. פאר דער דאזיגער געגענד איז ביים היינטיגען טאג צוגעפאסט די סטראטעגיע, וועלכע עס פלעגט אנווענדען אין קריגס-פיהרען נאפאלעאן.

די בעוועגונגען פון גרויסע מאסען קאוואלעריע קאנען ברענגען גרויסע ענדערונגען אין דער קריגס-מאפע. די טעכניק פון קריג ווערט ביים היינטיגען טאג דערגענצט דורך א אומגעהויער וויכטיג מיטעל, דהיינו, דורך דער אוויאציע, דאס איז א מיטעל, וואס קאן דינען פאר אויסשפירונג, פאר פערבינדונג, פאר טראנספארט און פאר באמבארדירונג.

אויף וויפיל דער קריג וועט אין פרימארסקער געגענד און אין פריאמורער געביט טראגען א מאנעווער-כאראקטער, וועט דער אויסגאנג זיין אפהענגיג דערפון, אויף וויפיל די בעזונדערע אפטיילונגען פון דער ארמעי וועלען זיין פעהיג צו זעלבסטשטענדיגע האנדלונגען, פון דער איניציאטיוו פון די נידריגערע קאמאנדירען, און פון קריגס-גייסט ביי די סאלדאטען. אין דער הינזיכט שטעהט די סאוויעטישע ארמעי, לויט דער מיינונג פון טראצקי'ן, אויף אזויפיל העכער איצט פון דער יאפאנישער אויף וויפיל די יאפאנישע איז געשטאנען העכער פאר דער רוסישער אין רוסיש-יאפאנישען קריג אין יאהר 1904—1905.

טאקיא האט זיך ביז איצט נישט ענטשלאסען אנצוהויבען א קריג געגען די סאוויעטען. מיט יעדען יאהר ענדערט זיך די פערהעלטניש פון די כוחות לטובת די סאוויעטען געגען יאפאן. שוין די שאפונג פון א סטראטעגישער באזע אין קוזניעצק בעפרייט דעם פראנט אויפ'ן ווייטען מזרח פון דער נויטווענדיגקייט צו זיין איינגאנצען אפהענגיג פון אייראפעאישען רוסלאנד.

די סאוויעטען-רעגירונג האט פאר זיך אין לויפענדען יאהר א געוואלדיגע אויפגאבע אויסצופיהרען: דהיינו, צו פערשטארקען די טראנספארט=פעהיגקייט פון דער באהן=ליניע מאסקווע—כאבאראווסק, וואו עס ווערט איצט דורכגעפיהרט א צווייטע ליניע. א חוץ דעם האט מען אנגעהויבען בויען א נייע ליניע פון באיקאל ביז צו דער ענד-שטרעקע פון טייך אמור, א מהלך פון 1400 קילאמעטער. די נייע ליניע וועט דורכגעהן איבער צוויי ראיאנען, פון וועלכע איינער איז זעהר רייך אין קוילען און דער צווייטער אין מעטאלען.

עס וועט נישט זיין קיין פאראדאקס, זאגט טראצקי, צו בעהויפטען, אז דער קריג צווישען יאפאן און די סאוויעטען וועט זיין אדער א בליץ שנעלער, אדער אנ'אויסערגעוועהנליך לאנגער און פערשלעפטער. די אויפגאבע פון יאפאן צו פער=פעסטיגען זיך אויפן ווייטען מזרח און צו עראבערען א בעדייטענדען טייל פון באיקאל-געביט פאדערט שוין אליין פאר זיך א זעהר לאנגע צייט-שטרעקע.

דער קריג קאן זיך ענדיגען שנעל נאר אין דעם פאל, אויב דעם סאוויעטען-פערבאנד וועט געלינגען פון אנהויב אן אפצושטעלען דעם יאפאנישען אנגריף. פאר דעם ציל איז די סאוויעטישע אוויאציע א מעכטיג געוועהר. האבענדיג באזען אין ים-געביט, קאן די סאוויעטישע אוויאציע פערניכטען די גרעסטע צענטערן פון געגנער. נאר אויב אפילו יאפאן וועט געלינגען — וואס דאס איז ווייניג וואהרשיינליך, — צו שאפען א לופט=פלאט, וואס זאל זיין אדער אזוי גרויס ווי דער סאוויעטישער, אדער זאל איהם אפילו איבערשטייגען, וועט די געפאהר פאר יאפאן בלויז אפגע=שוואכט ווערען, זי וועט אבער נישט ווערען בעזייטיגט. דער לופט-פלאט קאן זיך שטענדיג דורכרייסען און ברענגען דעם שונא קאלאסאלע שאדענס.

אין דאזיגען דועל אין דער לופט שטייט דער סאוויעטישער פלאט אין אלע הינזיכטען בעסער און העכער פאר דעם יאפאנישען, אבער דער סאוויעטישער אוויאציע קומט צו הילף אויך די געאגראפיע. אלע גרויסע יאפאנישע צענטערען שטייען אפען פאר א לופט=אנגריף. די יאפאנישע אוויאטארען קאנען נישט פליהען, נישט אראפלאזענדיג זיך, נישט בלויז ביז מאסקווע, נאר אפילו ביז צום קוזניעצקער באסיין (א זעקס=זיבען טויזענט קילאמעטער). דאגעגען געפינט זיך נישט אין די סאוויעטישע געביטען אויפן ווייטען מזרח קיין שום אזא ווערטפולער צענטער, וואס די צושטערונג זיינע זאל נישט נאר האבען אנ'ענטשיידענע נאר בכלל עפעס א ווערטפולע בעדייטונג פארן אויסגאנג פון קריג.

די בעוועגונג פון די יאפאנער אין דער ריכטונג פון מערב פאדערט בעדייטענדע צוגרייטונגס-ארבייטען: דאס אויסבויען פון קריגס-באזעס, פון נייע וועגען און באהן=ליניעס; דעם יאפאנישען מיליטער וועט אויסקומען צו פיהרען דעם קריג צווישען דער פיינדליכער בעפעלקערונג פון מאנדזשוריע און כינע.

עס פערשטייט זיך, אז די אלע מאמענטען האבען א בעדייטונג, אויב דער יאפאניש-סאוויעטישער קריג וועט נישט פערוואנדעלט ווערען אין א וועלט-קריג. צי וועלען זיך אין קריג אריינמישען אויך אנדערע מלוכות? צי וועט געשאפען ווערען א קריגס-קאאליציע צווישען יאפאן און דייטשלאנד? צי וועט די סאוויעטען געלינגען צו שאפען זיך פערבינדעטע און וואסערע? די צאהל פראגען קאן מען ציהען אהן א סוף. נאר אויב עס זאל אויסברעכען א וועלט-קריג, דאן זענען אלע נביאות גארנישט ווערט, ווייל דער ענטפער קאן אמאל בעדייטען א פולשטענדיגע פעראורטיילונג פון אונזער גאנצער ציוויליזאציע.

גרויסע פון דער הויפט-שטאט

וואס בעדייט דער פוילישער נצחון אינ׳ם „שאלאנזש?״

נאר-וואס האבען זיך אין ווארשא פערענ־דיגט די פייערליכקייטען און די יובעל-מאניפעס־טאציעס צוליב׳ן פוילישען נצחון אין דעם אינטער־נאציאנאלען עראפלאגען-טורניר („שאלאנזש״) און שוין האט זיך אנגעהויבען דער צווייטער פליה־קאנקורס — דאס-מאל פון באלאנען.

אויך דער באלאנען-טורניר קומט פאר אין פוילען, ווייל בעת׳ן פאריגען קאנקורס, וואס איז פארגעקומען אין טשיקאגא, האבען געזיגט און פערנומען דאס ערשטע ארט די פוילישע באלאנען-פליהער, די קאפיטאנען: הינעק און בורשינסקי.

דער היי־יעהריגער קאנקורס קומט דעריבער פאר אינ׳ם לאנד פון די זיגער, אין פוילען.

צום קאנקורס האבען זיך געשטעלט 18 באלאנען-מאנשאפטען פון א רייהע לענדער, דע־רונטער אויך פון אמעריקא. עס האנדעלט זיך דערין, וועלכער פון די באלאנען עס וועט זיך אמלענגסטען האלטען אין דער לופטען און אוועק־פליהען אמווייטסטען.

עס איז נישט פאראויסצוזעהן וואו און אויף

פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט מ. עלבוים.

וועלכען ארט דער באלאן זאל זיך אראפלאזען; יעדער באלאן-אנפיהרער בעמיהט זיך צו האלטען זיך וואס-לענגער און אוועקצופליהען וואס-ווייטער; די בארענאמען אין די באלאנען זענען פאר פלאמבירט און נאכ׳ן אראפלאזען זיך איין מאל אויף דער ערד, טאר מען זיך שוין מעהר נישט אויפהויבען.

פאר דעם ערשטען און פאר די ווייטערדיגע זיגער זענען פארגעזעהן א רייהע פריזען און, קודם כל, דער בעכער אויפ׳ן נאמען פון דעם פונדאטאר גארדאן-בענעט.

* * *

עס איז נאך כדאי צו שרייבען עטליכע ווערטער וועגען דעם נאר-וואס פערענדיגטען עראפלאנען-טורניר, וועגען „שאלאנזש״.

דער נצחון פון די פוילישע עראפלאנען־פליהער האט פאר פוילען נישט בלויז א פאליטי־שע און מאראלישע בעדייטונג, נאר אויך א מא־טעריעלע. קלארער גערעדט: דער פערענדיגטער „שאלאנזש״ איז, פון איין זייט, א געוואלדיגער קלאפ פאר דער דייטשער עראפלאנען-פאבריק „קלעם״ און פאר דער אמעריקאנישער מאטארען־פאבריק „מענאסקא״ און, פון דער אנדערער זייט, — א קאלאסאלער געווינס פאר דער פוילישער ע־ראפלאנען פאבריק „ר. וו. ד.״ און פאר דער פוי־לישער מאטארען-פאבריק „סקאדא״.

בעת דעם „שאלאנזש״ זענען כמעט אלע דייטשע עראפלאנען, וואס זענען אויסגעארבייט געווארען דורך דער פאבריק „קלעם״, אוועקגעפאלן; דאס זעלבע איז אויך געשעהן מיט די פוילישע עראפלאנען, וואס האבען געהאט אמעריקאנישע „מענאסקא״-מאטארען.

פאר דער דייטשער פאבריק „קלעם״ און פאר דער אמעריקאנישער „מענאסקא״ בעדייט דאס פשוטע רואין, ווייל קיינער וועט שוין איצט דארט קיין בעשטעלונגען נישט מאכען.

דאגעגען פאר די פוילישע „ר.וו.ד.״ און פאר „סקאדא״ בעדייט דער אויסגאנג, א שפע פון בעשטעלונגען פון דער גאנצער וועלט, בעשטע־לונגען, וואס קאנען און וועלען, זיכער, דערגיין אין די צענדליגער מיליאנען. גערעכענדיג אין אכט, אז אין די דערמאנטע פאבריקען איז די פוילישע מלוכה א הויפט-אקציאנער, קומט-אויס, אז פוילען יועט איצט מאכען ריזיגע געשעפטען ביים עקס־פארטירען עראפלאנען און מאטארען און דערמיט אליין וועט אויך וואקסען דער אנזעהן און דער צוטרוי צו פוילען.

ווידעראמאל: זשיראדאוו

איך האב שוין, מיט א קורצער צייט צוריק, געשריבען וועגען דער מעשה-זשיראדאוו. די דא־זיגע געשיכטע, איז, אבער, נאך ווייט נישט פער־ענדיגט, און עס איז כדאי ווייטער וועגען איהר צו שרייבען.

דאס קאמפראמיטירען, ליקווידירען און טויט־שלאגען די זשיראדאווער אפערע געהט ווייטער אן און וועט נאך, קענטיג, אזוי גיך נישט פער־ענדיגט ווערען. יעדענפאלס וועט דאס נאך דויערן אזוי לאנג, ביז... ביז דער ברוגז-טאנץ פראנקרייך

— פוילען וועט זיך נישט ענדיגען מיט א „לאמיר זיך איבערבעטען״...

די פראנצויזישע דירעקטארען פון די זשי־ראדאווער פאבריקן זיצען ווייטער אין תפיסה און וועגן בעפרייען זיי איז דערוויייל קיין רייד נישטא; אויך די פוילישע אקציאנערען, וואס זענען ארע־סטירט (גראף פאטאצקי און אנד. זיצען פעסט אין תפיסה.

הויך-פאליטיק — געזעהען מיט פשוטע אויגען

זאל זיך דער לעזער נישט וואונדערן, ווען ער לייענט אין א בריף פון ווארשא וועגען ענינים, וואס בעריהרען: גענף, מאסקווע, בערלין און טאקיא...

עס איז נישט אזוי שטארק נישט-נאטירליך.

פוילען האט, אין דער לעצטער צייט, זעהר פיל געלאזט פון זיך הערען אויף דער אינטערנא־ציאנאלער ארענע און עס איז, דעריבער, פער־שטענדליך, אז די לעצטע געשעהענישען אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען פאליטישען פארום, שפיגלען זיך אפ אין די ווארשאווער פאליטישע קרייזען, ווערען דא ברייט קאמענטירט, ארומגערעדט און אויסגעטייטשט.

אט די אלע הויך-פאליטישע שפילען, וואס קומען - פאר צווישען די הויפט - שטעט: גענף, מאסקווע, בערלין, טאקיא, געפינען זייער אפקלאנג אין ווארשא און, ווען מען זעהט די הויך-פאליטיק מיט פשוטע אויגען, ווערען זיי אלעמען נאהנט, ווערט יעדער דערין פעראינטערעסירט.

רעדט מען איצט טאקע שטארק אין ווארשא וועגען דער לעצטער דערנעהנטערונג, וואס איז פארגעקומען צווישען דייטשלאנד און יאפאן, צווישען בערלין און טאקיא.ביידע מלוכות: דייטשלאנד און יאפאן, זענען, זייגער-צייט, ארויס־געטרעטען פון פעלקערבונד, ביידע זענען זיי פיינדליך געשטימט צום ראטען-פארבאנד און ביידע, דייטשלאנד און יאפאן האבען נאך נישט אויפגעגעבען זייערע פלענער צו דערטרינקען ראטען-פארבאנד אין א... לעפעל וואסער (ריכטי־גער: אין א טייך-בלוט).

אט די דערנעהנטערונג ווארפט-אן א שרעק אויף אונז, ווייל... ווי די מעשה זאל נישט זיין, זענען מיר אין מיטען...

און א גרויסען שייכות צו דעם אויבען־בעשריבענעם האט אויך דאס, וואס ערשט דעם היינטיגען מיטוואך איז בעקאנט געווארען, אז מיט 10 טעג צוריק איז פארגעקומען א פריינדליכער נאטעס-אויסטויש צווישען פוילען און ראטען־פארבאנד, א מין דערמאנונג, אז עס בלייבען אויף ווייטער גילטיג און אין א פעסטער קראפט די בעציהונגען צווישען פוילען און ראטען-פארבאנד, עס בלייבט אין קראפט דער נישט-אגרעסיע-פאקט און אלע איבריגע אפמאכען.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוועכע
נעהמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אווענד.

Dr. Z. Henrykowski
ספעציאל ארצט פאר סיפיליס,
טריפער און הויט-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער הארטס זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

דער דייטשער עולם האט זיך אפגעוועהנט פון לאכען

(א בריף פון בערלין)

פון מ. גארדאן.

איך בין בערלין הערשט א געוואלדיגער אומעט. היטלערס רעגירונג האט אפילו ארויסגעלאזט דעם רוף: „קראפט דורך פרייד״, וואס האט אייגענטליך געדארפט פערשאפען א בעסערע שטימונג. אבער קיין פרייד איז נישטא. די וואס האבען נאך גע־לעבט מיט א שטיקעל האפענונג אויף בעסערע צייטען זענען ענטוישט און פעראומערט. זעלטען הערן וועט איהר זעהן אויף זיי א שמייכעל, סיידן ווען זיי הערען אמאל א שארפען, בייסיגען וויץ וועגען דער נאצישער רעגירונג. דענסטמאל גיט מען נאך ווי עס איז א לאך. אזוי אבער איז קא־לעמוטנע אויפ׳ן הארצען. עס איז גארנישטא וואו זיך אהינצוטון פאר אומעט. נישטא קיין איינציגער ארט, וואו מען קען כאטש געפינען א ברעקעל טרייסט.

די גאנצע פערוויילונגס-בראנזשע, מיט וועלכער בערלין האט זיך געהאלטען גרויס, איז ווי אפגעשטארבען. די מעהרסטע טעאטערס און קאבא־רעטען פוסטעווען. דאס, וואס ווערט געשפילט, אינטערעסירט נישט דעם עולם, ווייל עס איז לאנג ווייליג און נודנע. קיין אפקלאנג נישט פון די היינט-צייטיגע לעבענס-ערשיינונגען און סתם טאג־טעגליכע לעבענס נויטען. אלץ, וואס בעריהרט אנ׳-אנגעוועהטאגטע טאג-פראגע, טאר נישט ארויסגע־בראכט ווערען אויף דער ביהנע. ווער עס האט וואס צו זאגען דער מוז האלטען א פול מויל מיט וואסער, אויב דאס לעבען איז איהם טייער, אויף אזא ארט איז פערשטומט געווארען דאס ביסעל פרייד, וואס איז פערבליבען אין דייטשלאנד.

און ווי אזוי זאל אין בערלין זיין לוסטיג און פרעהליך, אז ס׳איז נישטא ווער עס זאל כאטש אביסעל פרעהליך מאכען. עס איז א סוד פאר גאנץ ברעד, אז כמעט אלע פרעהליך מאכער אין בערלין זענען געווען אונזערע „גלויבענס גענאסן״, יודען. זיי פלעגען עס פעריאגען יעדען שפור פון דעם, וואס דער דייטש רופט: „שלעכטע לאונע״ (שטימונג). און דער דייטש, דער ארישער דייטש, איז, ווי בעקאנט, א שווער בעלאדענער, וואס לאזט זיך נישט אזוי לייכט נעמען. עפעס איז ער לויט זיין נאטור א צו אומבעוועגליכער, און עס איז איהם שווער א טרייסטל צו טון. דער רירעוו דיגער און בויגזאמער יוד האט געמוזט אנווענדען זיין קונסט אויף ארויסצופיהרען איהם, דעם „אר־יער״, פון זיין פערגליווערטער גלייכגילטיגקייט. ער האט געפרובט אויף די פערשידענסטע ארטען, מיט איין ציל: די לאך מוסקולען צו פערטשעפען.

איז געקומען דער „אריער״-פאראגראף אין דעם היטלער געזעץ און געמאכט א סוף צו דעם אלעמען. פון יודישען שוישפילער בכלל און יודי־שען קאמיקער בפרט איז געווארען אויס. די דיי־טשע קונסט, האט עס געהייסען, קען אנגעפיהרט ווערען בלויז פון כשרע „אריער״, מעגען זיי זיין די גרעסטע פארטאטשעס. א קינסטלער פון יודי־שער אפשטאמונג האט נישט צו דעם קיין שום צוטריט

און מען קומט טאקע אויס אהן דעם יודישען קאמיקער, ווייל עס פערגעהט דא איינעם סיי-ווי דאס לאכען. פון היטלערס מלוכה האט זיך אפגע טון דער גייסט פון לוסטיגקייט און פרעליכקייט. ועמען ווילט זיך דאס היינט לאכען? נישטא כמעט קיינער, וואס אין זיינע ביינער זאל נישט ליגען א שרעק צוליב דער אדער יענער אורזאך. יעדע־רער ציטערט פאר זיין הויט, נישט וויסנדיג אפילו פארוואס און פארוועו. טאמער לאכט אמאל עמי־צער, איז עס א לאכען מיט יאשטשערקעס. א זיי־טיגען מענשען קען דערביי נישט גוט ווערען. ער וואלט וועלען בעסער ענטלויפען פון אזא מין לאכער!

ווער פון די יודישע קאמיקער עס איז נאר געווען אימשטאנד איז ענטלאפען פון דאנען.

א רעכט ביסעל יודישע קאמיקער זענען אבער דא געבליבען. דאס לעבען איז פאר זיי שוין גאר קיין שפאס נישט. די יעניגע פון זיי, וואס האבען ביז נישט לאנג צוריק אנדערע גע־קיבעצט, זענען געבעך אליין געווארען זעהר פער־אומערט. זיי האבען פשוט נישט, מיט וואס דורכ־צוקומען דעם טאג.

אזא איינדרוק האבען זיי אויף מיר געמאכט ווען איך האב זיי בעגעגענט אין דער יודישער קינסטלער-קיך.

אט זיצט ביי א טישעל פריץ לאכמאן. כשמו כן הוא (ווי דער נאמען זיינער אזוי איז ער): לאכמאן הייסט ער, און א לאכעדיגער איז ער. אזוי יעדענפאלס איז ער געווען ביז נישט לאנג צוריק. ווי נאר ער פלעגט ערשיינען אויף דער ביהנע, האט דאס פובליקום געקערט וועלטען. איי דער ער האט נאר וואס ווען אנגעהויבען, פלעגט שוין דער עולם ארויסשיסען מיט א הילכיגען גע־לעכטער. מ׳איז געווען זיכער מיט איהם, אז ער וועט נישט אפנארען. פונקט אזוי זיכער, און אפשר נאך זיכערער איז ער געווען ביי זיך. די סאמע קאמישסטע ראלען האט ער דורכגעפיהרט.

איצט געהערט דאס אלץ צו דער פערגאנ־גענהייט.

נאך לאכמאנ׳ען קומט דער „פאלשער נעל־סאן״. זעלטען ווער עס ווייס זיין ריכטיגען פא־מיליען-נאמען. אלע האלטען איהם פאר א פער־זאן, וואס הייסט נעלסאן. דער אמתער נעלסאן איז א בעקאנטער קאמפאזיטאר, וואס האט, ווי מ׳זאגט אנגעזאמעלט אזא קאפיטאל, אז ער האט געעפענט אנ׳אייגענעם טעאטער. פאר זיין „רעכטער האנט״ האט ער גראד גענומען איינעם, וואס זעהט אקו־ראט אויס אזוי ווי ער, נישט צו דערקענען. ער האט געהאט דערביי א בעזונדערן מיין: ווען ס׳קומט א בעל-חוב איינמאנען געלד, אדער אזוי א פערזאן, וואס מ׳וויל פון איהר שנעלער פטור ווערען, שיקט ער צו זיי ארויס דעם צו איהם אזוי עהנליכען געהילף: לאזען יענע מיינען, אז זיי פערהאנדלען מיט איהם פערזענליך. ווי באלד עס איז שווער צו אונטערשיידען צווישען זיי, דער געהילף איז אויף דעם איינגענאנגען: זאל ער זיין דער פאלשער נעלסאן, אבי ער האט פרנסה.

איז כל זמן דער אמתער נעלסאן איז געווען אין בערלין, האט זיך אויך דער פאלשער נעלסאן געקענט האלטען. האט ער אבער געקיבעצט אויף וואס די וועלט שטעהט. וועגען זיין קיבעצ׳ן פלעגט מען זיך אנדערציילען אלערליי געשיכטעס. אפטמאל האט דער פאלשער מיט זיינע קונצשטיק איבערגעשטיגען דעם אמת׳ען. אז דער אמת׳ער איז אבער אוועק צוליב זיין נישט-„ארישקייט״ פון בערלין און מאכט אין דער שווייץ קוים א לעבען, איז דער פאלשער אויסגעשפילט און איז אויף גרויסע צרות, האט נישט קיין גראשען ביים לייב און לעבען.

דארט, אפגערוקט אין א זייט, זיצט אויך דוניא. און דוניא איז נישט אבי ווער. ער איז א גרויסער ווירטואז. ס׳איז נישטא קיין אינסטרו־מענט, אויף וועלכען ער שפילט נישט. מיט פער־ציג אינסטרומענטען ווערט ער אייך פערטיג. און נישט סתם אזוי אבגעפארטיגט, נאר ריין קינסטלע־ריש אויסגעפיהרט. אויף אט דעם געביט איז ער אנ׳איין-איינציגער. קיינער קען עס איהם נישט נאכ־מאכען. שפילען שפילט ער צוזאמען מיט א פארט־נער. יענער איז, אזוי צו זאגען, מעהר נישט ווי א צוטשעפעניש. ער גיט אן און יענער באמקעט צו. ביים אנגעבען געהט ער ממש ארויס פון די כלים: דא א שפיל און דארט א פייף, א ברום אהער און א פויק אהין, און אזוי אויך אומגע־קערט.

דער גרעסטער מרה-שחורהניק וועט ביי איהם מוזען לאכען. אז נישט, איז דוניא נישט זיין נא־מען!

אויסער די דערמאנטע דריי „גדולים״, זענען אין דער קינסטלער-קיך אנוועזענד א רייהע אנדע־רע, וואס זענען בעדייטענד יעדערער איין פאך.

„אזוי לאנג ווי איך בין ביי דער מאכט,
וועלען יודען נישט צוריק־געווינען זייערע איינפלוססען
ערקלערט קאנצלער היטלער אין א גע־שפרעך מיט אנ׳אמעריקאנער פאלימיקער

ביי-ארק, (יט״א) דער בעקאנטער אמע־ריקאנער פאליטיקער גוסטאוו אמערלענדער פון דער שטאט רעדינג (שטאט פענסילוואניא), דער גרינדער פון א מיליאן דאלאר-פאנד, פאר דער פלעגע פון גוטע אמעריקאנער-דייטשע בעציהונגען. איז אנ־עפענטליכען ארויסטריט האט מר. אמערלענדער איבערגעגעבען, אז ווילענדיג אין דייטשלאנד, האט ער זיך געטראפען מיט׳ן קאנצלער היטלער, וועלכען ער, אמערלענדער, האט אויפמערקזאם געמאכט, אז די עפענטליכע מיינונג אין אמעריקא בעטראכט די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד אלס א גרויס אומרעכט. קאנצלער היטלער, ערקלערט מר. אמערלענדער, האט מיר דערויף געענטפערט מיט נאכדרוק: „אזוי לאנג ווי איך בין ביי דער מאכט, וועלען די יודען נישט צוריקגעווינען זייערע איינפלוסען אין דייטשלאנד״.

ס׳איז ערעפענט געווארען
דאס קינא-טעאטער
„MIRAŻ״
אויף 11 ליסטאפאד (קאנסטאנט). 16
אנגעטאר א נייער דילעקציע פון די קינא־טעאטערס Metro i Adria
גרויסער ערעפנונגס-פראגראם!
„דאס פייער איבער דער וואלגא״
פרעכטיגער רוסישער פילם
רעזשי Turzański
מיט Natalja Kowanko
Albert Prejean, Inkyszeniew
העלד פון פילם „שטורם איבער אזיען״
אין די הויפטראלען.
נייעסטער מאדעל פון קלאנג-אפאראט פון 1935

אנטי-דייטשע באיקאט-אקציע אין אמעריקא

דייטשער אימפארט קיין אמעריקא געפאלען אויף 33 פראצענט

נ י ו - י א ר ק (יט"א) דער אנטי-דייטשער באיקאט-קאמיטעט פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס האט די טעג איינגעארדענט אין דער ניו-יארקער ראדיא-סטאציע א ספעציעלע אודיציע געווידמעט דער באיקאט-אקציע. מיט א גרויסער רעדע איז ארויסגעטרעטן דער בעקאנטער פיהרער פון די אמעריקאנער ציוניסטען און וויצע-פארזיצער פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס לואיס ליפסקי, וועלכער האט שארף אנגעגריפען די יודען, וואס בעטייליגען זיך נישט אין אנטי-נאצי-באיקאט, אדער האט ווילען בעהאלטען דעם יודישען באיקאט אונטער אנ'אלגעמיין נישט-יודישען מאנטעל.

דער שבעון פון די נאצי-פיהרער, האט לואי ליפסקי ערקלערט, איז דערגאנגען צו דעם, אז קיינע איבערצייגענדע ארגומענטען, פראטעסטען אדער פעראורטיילונגען וועלען קיין סך נישט העלפען צו ענדערן די לאגע אין דייטשלאנד. דער איינציגער מיטעל, וואס די ציוויליזירטע וועלט האט געגען נאצי-דייטשלאנד, איז עקאנאמישער באיקאט. באיקאט איז א געזעצליך וואפען פון שוץ וואס איז אנערקענט אין די אינטערנאציאנאלע פערהעלטנישען.

איבערגעהענדיג צום יודישען אנטייל אין באיקאט, האט לואי ליפסקי ערקלערט, אז עס איז נויטיג, דאס דער יודישער ענטפער אויף בעליידיגונגען און דערנידערונגען זאל אפען אויסגעדריקט ווערען אויף א פעסטען און קרעפטיגען אופן. דער יודישער פראטעסט מוז געהען אויף דעם יודישען נאמען און כדי יודישע געפיהלען זאלען קלאר אויסגעדריקט ווערען איז נויטיג, אז יודען זאלען זיך נישט בעהאלטען אונטער א פרעמדען מאנטעל, נאר אפען און קלאר זאגען, אז זייער האנדלונג איז א דירעקטער ענטפער אויף די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד.

נ י ו - י א ר ק (יט"א) די אנטי-דייטשע באיקאט-קאמיסיע פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס שטעלט פעסט אין א גאר-וואס פערעפענטליכטער ערקלערונג, אז דער דייטשער אימפארט קיין אמעריקא איז אין די ערשטע 6 חדשים פון 1934 געפאלען אויף א דריטעל אין פערגלייך מיטן אימפארט פאר דער זעלבער צייט אין 1933.

לויט די ציפערן פון דער באיקאט-קאמיסיע האט דער דייטשער אימפארט קיין אמעריקא אין די ערשטע 6 חדשים פון פערגאנגענעם יאהר בעטראפען 136,786,767 דייטשע מארק און אין די 6 חדשים פון דעם הייגטיגען יאהר בלויז 90,507,399 דייטשע מארק.

מען דארף אויך אין זינען האבען, ווערט געזאגט אין דער ערקלערונג, אז דאס פאקטישע געלד, וואס דייטשלאנד האט היי-יאהר בעקומען פון אמעריקאנער אימפארטערן בעטרעפט בלויז א העלפט פון דער אנגעגעבענער סומע. די סיבה דערפון איז, וואס קעמפענדיג מיטן באיקאט, האט דייטשלאנד איינגעשטימט צו עקספארטירען ארטיקלען, ספעציעל באיקאטירטע, אויף אנ'איינצאהלונג פון בלויז 50 פראצענט פון דעם ווערט פון די ארטיקלען.

עס איז קיין שום צווייפעל נישט, שטעלט פעסט די באיקאט-קאמיסיע, אז א היבשער טייל פון דעם פערלוסט אין אמעריקאנער עקספארט האט דייטשלאנד צו פערדאנקען דעם באיקאט, וואס ווערט אנגעפיהרט סיי דורך יודען, סיי דורך ארבייטער און אנדערע אנטי-נאצישע עלעמענטען.

א"י קאלאניסטען-פערבאנד שטיצט נישט דעם פראיעקט וועגען לעגיסלאטיוו-ראט

פארוואס פאדערט דער פערבאנד פאר זיך ספעציעלע סערטיפיקאטען?

ל א נ ד א ן (יט"א) אין לאנדאן ווילט איצט אויף א קורצען בעזוך דער פארזיצער פון דער „התאחדות - האכרים" (קאלאניסטען - פערבאנד אין א"י, משה סמילאנסקי, וועלכער האט אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור ענטשידען אפגעלייקענט די בעהויפטונג, אז זיין פערבאנד האט בדעה צו שטיצען דעם פראיעקט איינפיהרען א לעגיסלאטיוו-ראט אין א"י.

נישט איך, האט ה' סמילאנסקי ערקלערט, און נישט וועלכער עס איז מיטגליד פון אונזער פערבאנד האט נישט די כוונה צוצושטעהען צום לעגיסלאטיוו-ראט, אדער אנצונעהמען אין איהם א מאנדאט.

ה' סמילאנסקי האט אויך פערזיכערט, אז דער פערבאנד האט נישט בדעה צו ווענדען זיך צו דער א"י-רעגירונג וועגען דירעקט ערטיילען איהם אימיגראציע-סערטיפיקאטען, אומגעהענדיג די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ. מיר האבען עס ביז איצט נישט געטון, ערקלערט משה סמילאנסקי, און האבען עס אויך נישט בדעה צו טון אזוי לאנג, ווי מיר האבען נישט אויסגעגעבען די האפענונג צו בעקומען סערטיפיקאטען דורך דער יודישער אגענץ. מיר ווילען נישט ברעכען די סובארדינאציע פון דער עקזעקוטיווע. מיר גלויבען, אז מיר זענען בערעכטיגט צו ספעציעלע סערטיפיקאטען מחמת דעם, וואס אונזערע פעלדער זענען אויסגעשטעלט אויף געפאהר צוליב'ן מאנגעל פון לאנדווירטשאפטליכע ארבייטס הענד.

די 1200 צוגאב-סערטיפיקאטען, זאגט ה' סמילאנסקי, וואס די עקזעקוטיווע האט לעצטענס בעקומען, זענען ערטיילט געווארען דורך דער רעגירונג נישט אהן אונזער מיטהילף. די סערטיפיקאטען זענען ערטיילט געווארען נאך אונזערע לאנד-דויערנדע פערהאנדלונגען מיט דער א"י-רעגירונג איבער דעם עליה-פראבלעם און איבער די פראגען, וואס שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט'ן מאנגעל פון ארבייטס-הענד, וועלכער רופט זיך אפ אזוי שלעכט אויף דעם מצב פון דער לאנדווירטשאפט.

מיר גלויבען, האט ה' סמילאנסקי פארטגעזעצט, אז אין מזרח-אייראפע איז נאך פערהאן א בעדייטענדע צאהל קוואליפיצירטע יודישע ערד-ארבייטער, וואס וואלטען געוויען שטארק צופרידען צו קומען קיין א"י און ארבייטען דא אויפ'ן לאנד. די דאזיגע יודען און זייערע קינדער, וואס זענען געבוירען געווארען אויפ'ן לאנד, זענען עס טאקע דער ארבייטער-עלעמענט, וועלכער איז נויטיג פאר דער לאנדווירטשאפט אין א"י. דאס איצטיגע סיסטעם פון מכשיר זיין יודישע יוגענד אין אויסלאנד צו ערד-ארבייט איז נישט איבערגאנצען בעפרידיגענד. חוץ לזה, ווען די דאזיגע יוגענד קומען קיין א"י, בלייבען זיי אין די שטעט און געהען נישט אויפ'ן לאנד. דאס איז דער מאטיוו, צוליב וועלכען אונזער פערבאנד האלט זיך פאר בערעכטיגט צו פאדערן ספעציעלע עליה-סערטיפיקאטען, כדי אראפצוברענגען ארבייטס-מענשען, וואס וועלען געהען אויפ'ן לאנד און נישט פערבלייבען אין די גרויסע שטעט.

לסוף האט ה' סמילאנסקי אינפארמירט דעם יט"א-פארשטעהער, אז קיין לאנדאן איז ער געקומען אין די אינטערעסען פון דער געזעלשאפט „יהודה", וואס ער איז איינער פון איהרע אקציאנערן. די דאזיגע געזעלשאפט האט בעשלאסען צו פערגרעסערן איהר קאפיטאל פון 40 אויף 100 טויזענד פונט פארן צוועק פון ערווערבען באדען אין ארץ-ישראל.

א שעה אין תל-אביב'ער געריכט

די באקסערן

(פון יצחק צבי לעווי (ירושלים))

...און איצט — האט דער סימפאטישער קלוגער ריכטער ד"ר קארנגרין אויסגערופען, נאכדעם, ווי ער האט שוין געהאט דערלעדיגט א צעהן משפטים, וואס וויקלען זיך אפ גיך, געשווינד, פונקט אזוי שנעל און בתמזודיג ווי ס'פאסירט דאס לעבען אין דער דאזיגער איינציג-ערטיג ריין-יודישער שטאט אין דער וועלט, — איצט, דער משפט צווישען מאדאם מזרחי און שיינדל ראבינאוויץ!

מאדאם מזרחי—א קיילעכדיגע פעטע ספרדישע פרוי, מיט א קאפ ווילד-צושויבערטע שווארצע האר, וואס זענען שוין דא און דארט בעזילבערט, האט זיך פאמעלעך און עטוואס דערשראקען צוגעשלעפט אויבען-אן צום טיש פונם שופט. זי האט זיך א פנים אין דער היים פארן משפט נישט פיל געדאגהט וועגען דעם גאנצען פראצעס, און זיך אנגעטון אויסגעפוצט אין א שיפאן — זיידען קלייד, מיט גרויסע בלומען אין העל-שרייענדיגע קאלירען, וואס די ספרדישע ווייבער האבען אזוי שטארק ליב.

שיינדל ראבינאוויטש, — אנ'אויסגעדארט ווייבעל מיט א שרעקליך בלאסען פנים, איז האסטיג-נערוועז אויפגעשפרונגען פון איהר ארט און שנעל צוגעלאפען צום טיש, וואו איהר שונאטע מאדאם מזרחי איז געשטאנען און זיך אוועקגעשטעלט מיט דער פלייצע צו איהר.

דער ריכטער האט אויפגעשטעלט זיינע שווארצע אויגען, און גוטמוטיג, כמעט שמייכלענדיג גענומען אויספרעגען צוערשט די חובערין.

— שווערט ביי דעם תנכ'ל וואס ליגט אויפן עדות-טישל, — שווערט, אז איהר וועט זאגען דעם גאנצען אמת.

פרוי שיינדל ראבינאוויטש האט געשוואוירן, נאכזאגענדיג די שבועה אין עברית, און גלייך געבעטען מען איהר ערלויבען צו דערצעהלען אין רוסיש, מחמת זי האט נאך נישט בעוויזען אויסצולערנען עברית אין משך פון די אכט יאהר וואס זי געפינט זיך אין לאנד. היות ווי דער ריכטער רעדט פליסיג אלע לשונות וואס ווערען גערעדט אין תל אביב, האט ער מסכים געווען, אז שיינדל ראבינאוויטש זאל דערצעהלען אין רוסיש.

זי האט דערצעהלט אן חכמות:

— אט א די, האט זי אנגעוויזען אויף פרוי מזרחי, וואס איז די גאנצע צייט געשטאנען און בעצוקט מיט די אקסלען, ווייל זי האט נישט פערשטאנען קיין איינציג ווארט פון דעם אלעם, וואס איהר געגנערין האט דערצעהלט, אין מיך בעפאלן און מיך אויסגעבאקסט. לויט דעם גאנצען שלחן ערוך פון הלכות באקס, ביז זי האט מיר אויסגעשלאגען צוויי צעהן, אט א דא האט זי גלייך דעמאנסטרירט פארן ריכטער, אויפגעמאכט דאס מויל און געוויזען צוויי לעכער אין איהרע ציין.

און געוויזען צוויי לעכער, דארט וואו די אויסגעהאקטע צעהנער זענען אמאל געשטאנען, — מיך געקלאפט מיט די פיס און ארפגעווארפען פון אלע טרעפען.

פרוי מזרחי — ווענדט זיך דער ריכטער צו דער אנגעקלאגטער ספרדישער יודענע — וואס האט פערלאנגט, מ'זאל איהר איבערזעצען ווארט פאר ווארט אין אראביש, איהר מאמע-לשון. דער ריכטער איז נישט נתפעל געווארען פון איהר פערלאנג, און מניה ביה, אליין פערדאלמעטשט און אנגעוויזען מיט זיינע פויסטען אויף זיין פנים: אט אזוי האסטו איהר געטון, איז דאס אמת?

פרוי מזרחי איז געשטאנען שטייף, פערזונקען אין מחשבות, אזוי ווי זי וואלט געוואלט נאכאמאל איבערלעבען די סיטואציע ווען זי האט אויסגעבאקסט איהר שכנטע, — און שטיל, קוים וואס מ'האט געקענט הערען, ארויסגעזאגט א צניעות-דיגען ניין!

האט מען אנגעהויבען ארויסרופען עדות. איינער נאכן אנדערן זענען זיי ארויף אויפ'ן עדות פאדיום, מענער און פרויען, שכנים, וואס זענען זיך צונויפגעלאפען אויף די געוואלדען פון שיינדל ראבינאוויטש, און האבען דערצעהלט ווי זיי האבען געזעהן ליגען זייער שכנטע א צושלאגענע, קוים וואס זי האט געקענט אנגעבען אז פרוי מזרחי האט זי צוהרגעט.

ד"ר קארנגרין שאקעלט כמעט פערצווייפעלט דעם קאפ. דאס זענען נאך אלץ נישט גענוגענדע בעווייזען אז ער זאל קענען פערמשפטן פרוי מזרחי. ער מוז האבען אזעלכע עדות, וואס האבען ממש געזעהן, ווי מאדאם מזרחי האט דערלאנגט די קלעפ.

נאר אט רופט מען אויס נאך אנ'עדותטע, דאס אכט יעהריגע טעכטערל פון פרוי ראבינאוויטש.

דרייסט, אן שום שרעק, טרעט צו די יונגע עדותטע נאנט צום ריכטער, און דר. קארנגרין הויבט זי אן אויספרעגען אזוי רוהיג און געלאסען ווי א פאטער וואס בעט זיך ביי זיין קינד עס זאל דערצעהלען עפיס א מעשהלע.

— ווי הייסטו?

— דבורה!

— דבורה'לע — פערבעסערט ד"ר קארנגרין, וועלכער שעפט נחת פון דעם, וואס זי גיט אהן איהר נאמען עברית און נישט „וויערא" — ווי איהר מוטער רופט איהר.

— דערצעהל מיר דבורהלע, וואס האט די דאזיגע פרוי געטון דיין מאמען?

און דבורהלע דערצעהלט דעם גאנצען באקס-קאמף. זי האט געזעהן ווי פרוי מזרחי האט געשלאגען איהר מאמען, וועלכע האט אזוי שטארק געוויינט און דאס אלץ בעהאלטען אין זכרון.

אז דער לעצטער עדות, אנ'ארבייטער, וועלכען דער אדוואקאט פון פרוי ראבינאוויטש האט געבראכט צו שלעפען דירעקט פון בנין וואו ער ארבייט, דערצעהלט, ווי ער האט געזעהן ווי פרוי מזרחי איז אוועקגעלאפען פון דער צושלאגענער פרוי ראבינאוויטש, — פסקנט דער ריכטער:

— פרוי מזרחי ווערט פערמשפט צו בעצאלן צוויי פונט שטראף, און פרוי ראבינאוויטש האט דאס רעכט אויף דאס ניי זי צו פערקלאגען און פערלאנגען געלד פאר איהרע יסורים און פאר די אויסגעהאקטע צוויי צעהן.

דער קליינער פלינקער יודישער שוטר פירט גלייך אריין פרוי מזרחי אין צווייטען חדר, וואו זי מוז בעצאהלען די שטראף. ביז און אנגעכמארעט ווארפט זי נאך א לעצטען בליק אויפ'ן שופט, א בליק וואס פאסט גארנישט פאר א זיגרייכע באקסערן...

קלאנג-סינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
פון מאנטאג, ד. 24-טען ביז שבת, דעם 29-טען איינשליסליך
גרויסער יום-טוב פאר די פילם-ליבהאבער
דאס בערימטע מייסטערווערק פון גרויסן דיכטער שלום אש א. נ.
„אנקעל מאזעס"
אין די הויפט-ראלען דער גרויסער אמעריקאנער סטאר
מאריס שווארץ
אנהויב פון די סעאנסען שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאכמ.
נעכסטער פראגראם:
„די וועלט געהער צו דיר"
מיט יוזעף שמיד אין הויפטראל.

ראטעוועט אייער געזונט
קראנקע אויף רופטורעו (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס
פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלענגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.
אויך אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הוי-קערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויך זשילאסעס.
— גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 26 יז תשרי תרצ"ה — סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 5.28
זון-אונטערגאנג 5.26

מיר בעשולדיגען!

די שולדיגע אינ'ם אדורכפאל פון די יודישע האנדווערקער אין דער נייער האנדווערקער-קאמער

בעלד נאכ'ן סקאנדאליעזען דורכפאל פון די יודישע האנדווערקער בעת די וואהלען צום פרע-זידיום פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער האבען מיר אונטערגעשטראכען די דאזיגע מפלה און אויפגעפאדערט די „פיהרער" פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז, זיי זאלען אפגעבען א בעריכט פאר דער עפענטליכקייט, פארוואס ס'איז געקומען צו אזא מיסערפאלג. מיר האבען אויפגע-פאדערט צו אינפארמירען די עפענטליכקייט, פארוואס האבען די יודישע האנדווערקער נישט בעקומען אין דער לאדזער האנדווערקער-קאמער די צאהל ראטמענער, וועלכע איז געווען פאראויס-געזעהען לויט'ן אפמאך, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען די יודישע האנדווערקער-צענטראלעס מיט די נישט-יודישע צענטראלעס אין ווארשא? פארוואס האבען די יודען בעקומען נאר איין פערוואלטונגס-מיטגליד אין דער קאמער? פארוואס האבען די יודען נישט בעקומען קיין לאדזער פערטרעטער אין ראט ביים פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערען? פארוואס איז נישט פערהאן קיין איינהייטליכע יודישע ראטמענער-קאליע? פארוואס האבען די יודען זיך אליין קאליע געמאכט דעם מאנדאט אין ראט ביים פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערען? פארוואס איז דער אנטאגאניזם צווישען צוויי צדדים פון די יודישע האנדווערקער-פיהרער אין לאדז אזוי גרויס, אז יעדער צד זוכט נאר אפצוטון דעם אנדערען צד א שפיצעל אויפ'ן חשבון פון די יודישע האנדווערקער-אינטערעסען?

מיר האבען געמיינט, אז די אזוי-גערופענע פיהרער פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז וועלען דערפיהלען די פעראנטווארטליכקייט דער-פאר וואס איז געשעהען און וועלען לכל-הפחות וועלען זיך גערעכטפערטיגען פאר דעם כלל יו-דישען האנדווערקער, זיי וועלען פרובען אנצוגע-בען און אויפצוקלערען די סיבות וואס האבען געברענגט צו דער איצטיגער פיינליכער לאגע און פרובען איצט מיט פאראייניגטע כוחות אפצו-היטען די בעדראהטע אינטערעסען פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז.

דאס איז אבער נישט געשעהען, ביידע צדדים האבען אנגענומען א מויל מיט וואסער און שווייגען, ענטפערען נישט אויף קיין שום ארויס-פאדערונג, בלייבען גלייכגילטיג צו דער אויפרע-גונג וואס די לעצטע האנדלונג מצד די „פיהרער" האט ארויסגערופען ביי די ברייטע האנדווערקער-מאסען.

צוליב דעם אלעם זענען מיר געצוואונגען אויפצודעקען כאטש א ברעג פון דעם פארהאנג, וואס פערדעקט די קוליסען פון דער „פאליטיק" אין די יודישע האנדווערקער-רייהען אין לאדז.

בעלד אין אנהויב וועלען מיר אויפמערק-זאם מאכען, אז די שרעקליכע צוריסענקייט, וואס הערשט צווישען די יודישע האנדווערקער-פיהרער פון פילסודסקיעגא 69 און (די מאסען אליין וואלטען שנעל צווישען זיך אדורכגעקומען) פון דער עקספאזיטור איז בשום אופן נישט אויפ'ן פארטייאישען באדען. מיר האבען די פארטייאישקייט נישט ארויסגעפיהלט, עס האנדעלט זיך אין ריינע פערזענליכע אמביציעס און אמ-ביציעלעך, וועלכע זענען אפילו נישט אנגרייפבאר, די שנאה איז שוין אזוי צו זאגען, אריין אין גע-וואוינהייט און איין צד ווייסט שוין אפילו אליין נישט פארוואס ער האט פיינד דעם אנדערען.

נאך לאנג, לאנג פאר די וואהלען האבען מיר כסדר געמאהנט און געפאדערט די יודישע האנדווערקער זיך צו פאראייניגען, מיר האבען פאראויסגעזעהען די שווערע צייטען וואס קומען פאר די יודישע האנדווערקער. מיר האבען אנגע-וויזען אויף די שווערע פראבלעמען וואס וועט אויסקומען צו לעזען. און דער יודישער האנדווער-קער וועט נאר דאן האבען א חשיבות, ווען ער וועט געהען פאראייניגט אין איין פראנט און וועט האבען איבער יעדער פראגע אנ'איינהייטליכע שטע-לונג, צווישען די יודישע האנדווערקער גופא הא-בען זיך געקענט זיין רייבונגען און חלוקי דעות (אנדערש קען אויך נישט זיין) אבער אויף דרוי-סען האט געמוזט זיין אנ'איינהייטליכער פראנט.

פארוואסזשע איז אלזא נישט דעמאלס געקו-מען צו דער פאראייניגונג? אט דא הויבט זיך טאקע אן דער סקאנדאל. מ'האט אנגעהויבען צו שפילען מיט'ן קאזיר פון די נאהענטע האנדווער-קער-וואהלען. די פיהרער פון די דעמאלסדיגע זשעלאנא 10 האבען זיך געפיהלט שטארק צוליב דעם וואס זיי זענען אנ'אפטיילונג פון דער צענ-טראלע אין ווארשא, וועלכע האט געשלאסען דעם אפמאך וועגען די וואהלען מיט די קריסטליכע האנדווערקער און האט פערלאנגט, או פאלודניאווא 4 זאל ביי דער פאראייניגונג ערקלעהרען, אז זי ווארפט זיך אונטער אלע בעשלוסען פון דער צענ-טראלע און איהר עקספאזיטור אין לאדז. אויף דעם האט פאלודניאווא 4 נישט געוואלט איינ-געהען, מורא האבענדיג צו פערלירען איהר „זעלבסטשטענדיגקייט". די אונטערהאנדלונגען הא-בען זיך אזוי לאנג געשלעפט ביז די פראגע וועגען די וואהלען צו דער האנדווערקער-קאמער אין לאדז איז געווארען אקטועל.

מיר זענען אויך געוועזען דערפאר, אזוי גוט ווי יעדער פערשטענדיגער מענש, אז ס'דארף קו-מען צו אנ'איינהייטליכער ליסטע פון יודישע און קריסטליכע האנדווערקער, כדי ס'זאלען נישט דארפען פארקומען קיין וואהלען. ווען איז אבער דאס געזאגט געווארען — דאן, ווען די ליסטע וואלט בעקומען אויפ'ן גרונד פון א גוטוויליגער פערשטענדיגונג און נישט דורך דעם, וואס איין צד וועט דיקטירען דעם אנדערען, דעמאלס ווערט עס אויס פערשטענדיגונג. און דיקטירט האט מען טאקע די יודישע האנדווערקער-פיהרער, ווייל זיי זענען נישט געווען איינציג צווישען זיך, האט אדוו. וויצמאן און זיין צד אונטערהאנדעלט אויפ'ן יסוד פון דעם צענטראלען אפמאך, איז געקומען ד"ר קרויש, פרוינד, סענדאוווסקי מיט סטעמפלען פון 32 צעכען און אנגעוויזען, אז דאס זענען זיי די אמת'ע פארשטעהער פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז, האט זיך אנגעהויבען א שקליה וטריה וועגען דעם, ווער ס'איז דער ריכטיגער קונ-לעמעל און דאס נישט חלילה צווישען זיך, נאר אין די אויגען פון דעם ד ר י ט ע ן צ ד, וועל-כער האט סוף-כל-סוף געהאט די דעציזיע. ס'איז געקומען אזוי ווייט, אז טאקע דער דאזיגער ד ר י ט ע ר צ ד האט פערלאנגט, אז די צוריי-סענע יודישע צדדים זאלען זיך פאראייניגען, כדי מ'זאל רעדען מיט איינעם. דער דריטער צד האט צונויפגערופען די „שונאים" און ס'האט זיך גע-דוכט, אז דאס, וואס עס איז נישט געלונגען צווי-שען זיך, וועט דאך קומען אונטערן דרוק פון דרויסען. ליידער איז דאס אויך נישט געשעהען. דעמאלס האט מען זיך איינגאנצען אויפגעהערט צו רעכענען מיט דער מיינונג פון די יודישע צדדים. ווען די נישט-יודישע האנדווערקער זענען פערטיג געווארען מיט דער עקס-פאזיטור וועגען די יודישע קאנדידאטען אויף דער איינהייטליכער ליסטע, זענען געקומען די פאלודניאווע 4 און אנגעוויזען, אז נאר זייערע קאנדידאטען זענען די ריכטיגע רעפרעזענטאנטען און ס'האט זיך אנגעהויבען א געפאהרעך נאך ווארשא און צוריק. ביידע אנפיהרערשאפטען האבען נאר געטראכט וועגען דעם ווי דעם אנדע-רען אונטערצושטעלען א פיסעל און דער ערשטער „ערפאלג" דערפון איז געווען אזא, אז די יודען האבען אין דער ערשטער רייהע פערלוירען די פאכען (בעקער, קצבים, שוסטער!) וועלכע האבען געדארפט דורך יודען זיין רעפרעזענטירט אין דער האנדווערקער-קאמער. ס'איז נישט געווען מיט וועמען צו רעכענען און מ'האט פאר די יודען געגעבען די פאכען, וועלכע האבען פאר די נישט-יודען נישט געהאט קיין שום אינטערעס

דער צווייטער גרויסער ערפאלג דערפון איז געווען, וואס אין דער לעצטער מינוט פאר'ן אריינטראגען די קאנדידאטען-ליסטע האט מען פשוט געשטראכען איין יודישען מאנדאט (דעם שלאסער) און אנשטאט זעקס מאנדאטען, וואס יודען האבען געדארפט בעקומען, לויט דעם אפמאך און לויט ווי זיי איז שוין געווען בעשטימט, האבען זיי בעקומען נור פינף. דאס איז געווען ערשט דער אנהויב. די ערשטע דורכפאלען האבען אונזערע פיהרער אויך גארנישט אויסגעלערענט. די שנאה האט זיך ערשט אויף אנ'אמת'ן צופלאקערט און מ'האט געשריטען אויף דעם זעלבען וועג. וואס איז וויי-טער פארגעקומען וועלען מיר שרייבען מארגען.

צו אלע איינוואוינער!

אין צוזאמענהאנג מיט'ן נאהענטען ציהונגס-טערמין ווערט געמאלדען דעם כלל שפילער, אז דער שפיל-פלאן צו דער 31-טער לאטעריע איז בעדייטענד פערפולקאמט געווארען.

די גענעראל-דירעקציע פון דער מלוכה-לאטעריע, ריכטענדיג זיך לויט די פערלאנגען פון דעם רוב שפילער, האט בעדייטענד פערגרעסערט די צאהל מיטעלע געווינסען אזוי, אז די איצטיגע לאטעריע גיט אזש 10 געווינסען צו 100.000 זל., 15 געווינסען צו 50.000 זל. א. אז. וו.

דערביי איז דער מיליאן אלס הויפט-געווינס דערהאלטען געווארען.

ווי אויך דורכ'ן פערגרעסערען די צאהל געווינסען דורך דעם, וואס יעדער צווייטער צעטעל געווינט!

אזוי ווי עס ווערט פארגעזעהן א גרויסע נאכפראגע אויף אונזערע גליקליכע לאסען, ראטען מיר, אז מען זאל זיי וואס שנעלער קויפען!

די גרעסטע און גליקליכסטע אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווא קאלעקטור פון

נ. יאטקא

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66

דאס גליק דינט שטענדיג אונזערע שפילער! די גרעסערע געווינסען פאלען שטענדיג ביי אונז!

ליקווידירט דעם סכסוך אין דער זיידען-בראנזשע

היינט הויבען שוין אן צו ארבייטען די פאבריקען

(2) נעכטען פון 11 אינדערפריה ביז 5 נאכ-מיטאג האט געדויערט אין ארבייטס-אינספעקטאר' ראט די קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם לאנג-דויערנדען סכסוך אין דער זיידען-בראנזשע.

עס זענען ארומגערעדט געווארען די בעווי-גונגען פון דעם קאלעקטיווען אפמאך, און נאכ'ן דער-גרייכען א פולשטענדיגען הסכם לויט די תנאים, וואס זענען פעסטגעשטעלט געווארען דורכ'ן הויפט-ארבייטס-אינספעקטאר ה' קלאז — אין אונטער-געשריבען געווארען דער קאלעקטיווער אפמאך, גיל-טיג ביז'ן 1. אפריל 1935

היינט הויבען שוין אן צו ארבייטען איניגע פאבריקען, און פון קומענדיגען מאנטאג אן זאלען שוין פונקציאנירען אלע

דער שטרייק אין דער זיידען-בראנזשע האט געדויערט קנאפע 4 חדשים.

לאדז געזעגענט זיך מיט'ן גענעראל מאלאכאווסקי

פייערליכער געזעגענונגס-אווענד אין שטאטישען טעאטער

אין „סקאלא"-טעאטער איז פערגאנגענעם זונטאג פארגעקומען א פייערליכע געזעגענונג לכבוד דעם גענעראל מאלאכאווסקי'ס אפפאהרען פון לאדז.

די פייערליכקייט איז געעפענט געווארען פון פרעזעס פיאנטקאווסקי. נאך דעם ווי די ארטיסטען פון שטאטישען טעאטער האבען געזונגען עטליכע לידער, האט ד"ר פיכנא געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט אונטערגעשטראכען דעם גען. מאלאכאווסקי'ס פערדינסטען. צום סוף האט נאך גערעדט דער פרעזעס פון רעזערוויסטען-פערבאנד ה' פיאנטקאווסקי און ס'איז דעם גען. מאלאכאוו-סקי'ן איבערגעגעבען געווארען א דיפלאם.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1916

(2) היינט, מיטוואך, דעם 26 סעפטעמבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

O P R

און פון 13-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות;

A B C D E F G H

מארגען, דאנערשטאג, דעם 27. סעפטעמבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

S Sz T

און פון 14-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

H Ch I J K L Ł

היינט און מארגען דארפען זיך אויך צושטע-לען די אלע, וועלכע האבען זיך נישט געשטעלט נעכטען און עהערגעכטען — די ערשטע צוויי טעג טופות.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

איבערמארגען ד. 28 סעפט. וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ.ק.או. לאדז שטאט 2 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קא-מיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהר-גאנג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב די האבען דער-האלטען באמטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטא-טישער סטאראסטווע און וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע

רשימה פון יאהרגאנג 1914

מ'דארף בעצייטענס צוגרייטען ענטשפרעכענדע דאקומענטען

לויט ווי עס אינפארמירט אונז דאס מילי-טער-ביורא פון דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג, זענען איצט אויף די טויערן פון דער שטאט אויס געקלעפט געווארען מודעות וועגען א רשימה פון דעם פאבאר-יאהרגאנג 1914, וועלכע וועט זיך אנהויבען דעם 1 אקטאבער ה. י. און וועט דויערן ביז'ן 30 נאוועמבער ה. י.

מעלדען וועט מען זיך דארפען אין מיליטער ביורא אויף פיעטריקאווער 165, און עס וועלען זיך מוזען צושטעלען די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1905 ביז 1913, וועלכע האבען נאך נישט רע-גולירט זייער מיליטער-פליכט.

די פאראינטערעסירטע פערזאנען דארפען פריהער שוין אנהויבען זיך צו פערזארגען מיט די ענטשפרעכענדע דאקומענטען, ווי מעטריקא, מעלדונגס-פאפירען, רעגיסטראציע-שיינען.

שטייער-אמטען

וועלען ערטיילען גענויע אינפארמאציעס וועגען שטייער-אפשאצונגען

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די לא-דזער פינאנץ-קאמער האבען די לאדזער פינאנץ-אמטען בעקומען א מיניסטעריאלע פעראָרדענונג צו ערטיילען די שטייער-צאהלער גענויע מינדליכע אויפקלערונגען און אינפארמאצ-יעס וועגען די שטייער-אפשאצונגען.

די דאזיגע פעראָרדענונג האט א וויכטיגע בעדייטונג פאר די שטייער-צאהלער וואס זענען אומצופרידען פון די אויסמעסטונגען (שאצען) און ווילען זייערע רעקורסען נעהעריג מאטיווירען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: י. קאפראווי-סקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשע-שינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95). י. קלופטא (קאנטנע 54), ל. משינסקי (ראקיטשינער 53).

די מאדערנסטע און בעסטע
מענער=היטען
צו קאנקורענץ=פרייזען
עמפפעהלט די פירמע
„SPLENDID"
11 Listopada 31.

די נייע שטייער-ארדינאציע
וואס פארא ענדערונגען פערלאנגען די לאדזער יוד. קליינהענדלער

דעם 1. אקטאבער ד. י. גייט אריין אין קראפט די נייע שטייער־ארדינאציע. איינס פון די וויכטיג־סטע ענדערונגען, איז דאס, וואס די שאצונגס־קא־מיסיעס ווערען אפגעשאפען. די שטייער־אמטען אליין, אויפ'ן סמך פון לוסטראציעס, אינפארמאציעס און אנדערע מאטעריאלען וועלען אויסמעסטען דעם שטייער. געגען דער אויסמעסטונג, וועט מען קענען אריינטראגען רעקורסען צו דער אפעלאציאנס־קא־מיסיע ביי דער פינאנץ־קאמער.

די אפעלאציע־קאמיסיע וועט נאמינירט ווערען אויף 2 יאהר און בעשטיין אויף דער שטאט לאדז פון 36 מיטגלידער. די קאמיסיע וועט פיהרען איהרע זיצונגען אין 4—6 סעקציעס. יעדע סעקציע פאר זיך וועט זיין ווי א בעזונדערע קאמיסיע.

אויב די שטייער־מאכט וועט שלעכט אינפאר־מירען דעם שטייער־צאהלער וועגען אריינטראגען אנ'אנקלאגע, רעקורס א. אז. וו. וועט אזא אינפארמא־ציע בשום אופן נישט קענען פער־עכענט ווערען לרעה דעם שטייער־צאהלער.

לויט'ן ארט. 60 וועלען אלע האנדעלס־ און אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען, פרייע פראפעסיעס, בענק א. אנד. מוזען אויף אנ'אויפפאדערונג פון דער שטייער־מאכט דינען מיט אלע ארט אינפאר־מאציעס, וועלכע זענען נויטיג צום אויסמעסטען שטייערען.

אין הסכם מיט'ן ארט. 69 וועט יעדער פערזאן, וועלכער וועט אויפגעפאדערט ווערען פון שטייער־אמט, זיין פערפליכטעט צוצוגעבען די געהעריגע אינ־פארמאציעס, עדות־זאגען און דינען אלס זאך־קענער.

די עקספערטען און עדות האבען דאס רעכט צו פאדערען בעצאהלט.

די זאך־קענער אדער עדות, וועלכע וועט־לען ארויסגעזופען ווערען אויפ'ן פערלאנג פון שטי־ער־צאהלער, וועלען מוזען פאראויס בעצאהלט ווערען דורכ'ן צאהלער דורך דער שטייער־מאכט.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, בעמיהט זיך דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15, אז די אנפארמאציעס זאלען נישט גענומען ווערען פון זייטיגע אינפארמאטארען, נאר פון פערזאנען פארגעלעגט דורך דער האנדעלס־קאמער, ביי דעם וועט גרויס אכט געלייגט ווערען אויף דעם, אז אין די אקטען זאל זיך געפינען גענוי די נעמען און אדרעסען פון די אינפארמאטארען, און אזוי ארום וועט זיין לייכטער אפצושאצען צי די אינפארמאציעס שטאמען פון מאסגעבענדע און ערנטליכע פערזאנען.

דער שטייער־צאהלער, וואס טראגט איין א רע־קורס קען א חוץ פערשידענע שריפטליכע בעווייזען פאדערען ארויסצורופען עדות אדער זאך־קענער.

ווען דער שטייער־צאהלער פערלאנגט אין רעקורס, אז מ'זאל איהם איינלאדענען אויף דער זיצונג פון דער אפעלאציאנס־קאמיסיע, ביים בע־טראכטען דעם רעקורס, מוז די שטייער־מאכט איהם 7 טעג פאר די זיצונג שיקען אנ'איינלאדונג אונטער־בעדינג, אז ביים אריינטראגען דעם רעקורס, האט ער אפגעצאהלט א האלב פראצ. פון דער קוועסטיא־בירטע סומע, אין יעדען פאל נישט ווייניגער ווי 2 זל. און נישט מעהר ווי 50 זל.

אין פאל, ווען דער שטייער־אמט, ביים בע־טראכטען די רעקורסען וועט געפינען פאר נויטיג צו פערקלענערען אין די גרענעצען פון 300 זל. קען אזא רעקורס דערלעדיגט ווערען דורכן שטי־ער־אמט און דארף נישט אפגעשיקט ווערען צו דער אפעלאציע־קאמיסיע. דער שטייער־צאהלער קען אבער אין אזא פאל פאדערען, אז זיין רעקורס זאל איבערגעווייזען ווערען צו דער קאמיסיע.

טראגישער טויט פון א לאדזער יודישען יונגענמאן
אויטא-קאטאסטראפע אויף דער ליניע לאדז—ווארשא

נעהערנעכטען אינדערפריה זענען ארויס ע־און רען קיין ווארשא אויף דעם אינטערנאציאנאלען לופט באלאנען־קאנקורס, 4 לאדזער יודישע יונגעלייט אויף דעם פריוואט־אויטא פונ'ם לאדזער פאבריקאנט הערשענבערג.

אויף דעם אויטא זענען געפאהרען: מארעק הערשענבערג (גדאנסקא 48), יוזעף שאק (זשעראמ־סקיעגא 9), מויריצי בערקאוויטש (קאמיענא 11) און אומאנסקי.

ביי דעם רודער איז געזעסען הערשענבערג. ווען דער אויטא האט זיך געפינען נעבען משטשא־נאוו איז, מחמת אנ'אומבעקאנטער סיבה, פארגע־קומען א קאטאסטראפע — דער אויטאמאביל האט זיך צובראכען אין א בוים.

פון אונטער דעם צושמעטערטען אויטאמאביל האט מען ארויסגעשלעפט דעם טויטען קערפער פון דעם דער'הרג'עטען יוזעף שאק און די שווער פערוואונדעטע: הערשענבערג, אומאנסקי און בער־קאוויטש.

אויפ'ן ארט איז תיכף אנגעקומען פאליציי די פערוואונדעטע האט מען אפגעפיהרט אין א ווארשאווער שפיטאל.

נעכטען האט מען דעם טויטען קערפער פון שאק'ן, נאכ'ן פאלמעסען, איבערגעשיקט קיין לאדז און נעכטען נאך האלב 4 א זייגער איז פון טהרה שטיבעל אויפ'ן לאדזער בית־החיים פארגעקומען די לויה, אין וועלכער עס האט זיך בעטייליגט א גרויסער עולם.

דער געזונדצושטאנד פון בערקאוויטש'ן און אומאנסקי'ן איז נאך אלץ אין געפאהר. הערשענ־בערג פיהלט זיך בעסער.

נייע אויספיהר=פעראררדנונג
צום געזעץ וועגען מיליטער=פליכט

(2) נעכטען איז קיין לאדז אנגעקומען דער נומער 83 פון „דזיעניק אוסטאוו", וועלכער ענט־האלט אנ'אויספיהר־פעראררדנונג צום געזעץ וועגען אלגעמיינעם מיליטער־פליכט, וואס גייט אריין אין קראפט דעם 8 אקטאבער ה. י.

צווישען אנדערען ווערט אין דער נייער פעראררדנונג געזאגט, אז מענער, וואס זענען על־טער פון 21 יאהר און בעמיהען זיך: וועגען א דערלויבעניש צו האנדלען אדער פאבריצירען, וועגען א פערזענליכען דאקומענט, מעלדען אנ'ענ־דערונג פון וואוין־ארט, וועגען א פאסטען אין אנ'עפענטליכער אינסטיטוציע — מוזען צושטעלען פאר דער ענטשפרעכענדער מאכט דאקומענטען, וואס שטעלען פעסט ווי אזוי דאס מיליטער־פליכט איז ערלעדיגט געהארען.

צאל=הנחות פאר'ן אימפארט פון פוילישע קאנפעקציע קיין פראנקרייך

(אג) לויט דעם דעקרעט, וואס איז פער־עפענטליכט געווארען אין דעם פראנצויזישען דזשענניק־אוסטאוו פון 16־טען סעפטעמבער וועלען מענער־ און קינדער־אנציגער, וואס ווערען אימפאר־טירט פון פוילען אין די גרענעצען פון קאנטינגענט אין דער הויך פון 83,333 קאנען פערצאלט ווערען לויט דעם אזוי גערופענעם „מינימאלען" צאל־טאריף.

רומעניען קאנטינגענטירט דעם אימפארט

(אג) דעם 19. ד. ח. האט די רומענישע רעגירונג פערעפענטליכט נייע פארשריפטען וועגען קאנטינגענטירען אויסלענדישע ארטיקלען, וואס ווערען אימפארטירט קיין רומעניען. די דאזיגע פעראררדנונגען זענען א רעזולטאט פון דער נישט גינסטיגער דעוויזען־לאגע פון דער רומענישער נאציאנאלער באנק.

צווישען אנדערען זענען קאנטינגענטירט געווארען אזעלכע ארטיקלען ווי זייף, פערפומעריע און קאסמעטישע אויסארבייטונגען, ווי אויך פון דער שפילצייג־אינדוסטריע. א חוץ דעם זענען געהעכערט געווארען די קאנטינגענט־אפצאהלונגען פון רייז און פיש־קאנסערווען ווי אויך פון לעדער און פוטערס.

DR. DED. H. LUBICZ
פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנע 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 אווענד
און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד.

דער אריער-פאראגראף 122
ר. איזראעל
שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער היטלער צייט

— דאס איז שרעקליך, אז אזא זאך האט געקענט פאסירען דורך איינעם פון אונזער פאב־ריק, וואלט דער מערדער כאטש ביי אונז גע־ארבייט ווען בעהמע איז געווען לייטער אין דער פאבריק, וואלט מען דאן געקענט מיינען, אז ער האט פון בעהמען עפיס געהאט אנ'עולה, הגם די ארבייטער האבען זיך אויף בעהמען נישט געהאט וואס צו בעקלאגען.

פריצי האט דאס אלץ אויסגעהערט און האט שוין געהאט זיין פעסטגעשטעלטע מיינונג וועגען דעם מארד.

— די אקציע האט זיך אנגעהויבען, האט ריצי זיך געטראכט, אונאפהענגיג פון זייער איי־גענעם ווילען, איצט האט שוין דער ענין געמוזט ווייטער געפיהרט ווערען אהן אפשטעל, אפילו אהן איבערלעגונג.

פריצי האט גלייך טעלעגראפירט קיין דרעז־דען און ארויסגערופען פון דארטען קאנען, היינ־ריכן, צילקע און פרידאן, ער האט נאך אליין נישט געוואוסט וואס ער וועט מיט זיי טון, אבער ער האט געפיהלט, אז דא וועלען זיי מוזען זיך געפינען, ס'מוז קומען איין קלאג נאכ'ן אנדערען, הגם די צאהל פון די צובונטעוועטע איז אזוי קליין. האט מען אבער געמוזט מאכען אזא טומעל, אז די נאציס זאלען זיך דערשרעקען. ס'האט זיך אויסגעצייכענט אנגעהויבען מיט דער ערמארדונג פון בעהמען, איצט מוזען קומען נאך שטארקערע פאסירונגען, אפשר וועלען די אונצופרידענע, וועלכע זענען דאך פערהאן אין די צעהנדליגער און הונדערטער טויזענדער, אבער קענען נישט דעם קאפ אויפהויבען, איצט מיטגעריסען ווערען מיט די פאסירונגען, אפשר וועט זיך אנהויבען א בעוועגונג פאר וועלכען די נאציס וועלען מוזען מורא האבען.

— ווען זיי זאלען זיך בלויז דערשרעקען וואלט דאס אויך געווען א גרויס געווינס פאר דער געשיכטע, האט פריצי זיך געטראכט.

מיט דעם נאכט־צוג זענען געקומען אלע פיר מענשען, ס'פערשטעהט זיך, אז היינריך זאקן און קאן האבען זיך נישט געטארט בעווייזען אויפ'ן גאס, ווייל דא האבען זיי אלע געקענט, דאגעגען פרידא און צילקע זענען געווען צוויי פרעמדע פרויען, אויף וועלכע קיינער האט נישט געלעגט קיין אכט, אלע 4 מענשען האבען גע־וואוינט ביי פריצין.

— נו וואס האט איהר די גאנצע צייט געטון אין מינכען, האט פריצי געפרעגט, געוויס זיך גע־נודעט.

— ניין, האט קאן געענטפערט, מיר זענען נישט לעדיג געזעסען.

— וואס האט איהר אזוינס געטון?

— מיר האבען פאבריצירט אביסעל באמבעס, אויף יעדען פאל, וואס עס קען אלץ נישט געשעהן, איך האב געהאט אנ'אלטען רעצעפט און איך האב איהם איצט אויסגענוצט.

פריצי איז ארויפגעפאלען אויף קאנען און האט זיך מיט איהם צוקושט.

— אויסגעצייכענט, בעסער קען שוין גאר נישט זיין, איצט וועלען די דאזיגע באמבעלעך אונז צונוץ קומען.

— וואס איז געשעהן? האט היינריך געפרעגט, האסט שוין צוגעגרייט א פלאן פון עפיס אנ'אקציע? האט זיך שוין עפיס אנגעהויבען.

— אמת, ס'האט זיך שוין אנגעהויבען, בעהמע איז ערמארדעט געווארען.

אלע זענען געבליבען זיצען ווי איינגעמויערט, אזוי שרעקליך האט געווירקט די דאזיגע בשורה. לאנגע סעקונדען האט געדויערט ביז קאן איז געקומען צו זיך און געפרעגט.

— דורך וועמען? ווי אזוי? דערצעהלט אונז ווי אזוי דאס איז געשעהן?

— גאנץ פשוט ער איז דערשאסען געווארען דורך איינעם אנ'אונצופרידענעם, א פערביטערטען, איינעם, וואס האט געשוואוירען נקמה פאר די ליידען, וועלכע ער איז אדורכגעגאנגען.

— ווער איז דאס דער דרייסטער? ווער האט דאס געוויזען אזא העלדישקייט? און ביי וואס פאר א אומשטענדען איז דאס געשעהן?

— מ'האט ארעסטירט איינעם און געברענגט אין קאנצענטראציע־לאגער, ווי איהר ווייסט איז בעהמע איצט קאמענדאנט פון לאגער, ווי אזוי דאס איז אלץ געשעהן ווייס איך נישט, ס'איז אבער א פאקט, אז בעת דער ערשטער אויספאר־שונג אין פערהער, ווען דער ארעסטאנט איז געבליבען אליין מיט בעהמען האט דער ארעס־טירטער אויסגעשאסען און אוועקגעלייגט בעהמען א טויטען אויפ'ן ארט.

— אבער ווער איז דאס?

— דאס איז געווען גוסטאוו.

— גוס—טאוו, גוס—טאוו? האט היינריך צוויי מאל איבערגעפרעגט.

פרידא איז געשטאנען תמעוואטע, אזוי ווי זי וואלט נישט געוואוסט וועגען וואס מען רעדט דא.

— יא, גוסטאוו, האט פריצי געענטפערט, דאס דאזיגע עהרליכע יונגעל, כ'שטעל מיר פאר, אז ער האט אנדערש נישט געקענט האנדלען, נאר ווייס וואס ער האט באלד אין דער ערשטער מינוט געהאט אויסצושפעהען פון בעהמען.

פלוצלינג האט פרידא אויסגעבראכען אין א ספאזמאטישען געוויין, זי האט נישט גערעדט קיין איין ווארט, נאר געהעשעט אהן אויפהער. קיין שום פרוב זי צו בערוהיגען האט זיך נישט איינגעגעבען, זי האט ערשט איצט פערשטאנען וואס ס'איז פארגעקומען. איצט האט זי זיך ערשט אפגעגעבען א חשבון דערפון, אז איהר קינד, איהר איינציגע טרייסט אויף דער וועלט, צוליב וועלכען זי האט געלעבט און פערקויפט איהר לייב צו זעלנער, און שיכורים, פערשידענע מנובלים און אויסוואורפען. איהר יונגעל האט דערשאסען בעהמען און איצט ערווארט איהם די שטראף. זי האט אויך פערשטאנען, אז די שטראף קען נישט זיין און וועט נישט זיין קיין אנדערע ווי דער טויט. דאס האט זי אזוי פערקלעמט ביים הארצען, אז זי האט מעהר נישט געקענט רוהיג זיך פערהאלטען און האט אויסגעבראכען מיט דעם געוויין, זי איז אריינגעפאלען אין היסטעריע, האט זיך פלוצלינג אויפגעשטעלט, אויסגעגלייכט זיך אין דער גאנצער לענג און געפרעגט פריצין.

— און וואו איז מיין יונגעל איצט? וואס האבען זיי מיט איהם געטון?

— לעת עתה האבען זיי נאך מיט איהם גארנישט געטון, דאס האט ערשט פאסירט נעכטען אין דערפריה, זיי האלטען איהם דערווייל, לויט מיין שכל וועלען זיי איצט אנהויבען אנ'אויס־פארשונג, צי גוסטאוו האט נישט אמאל געהאט קיין שותפים צום אטענטאט, צי ער געהערט נישט צו קיין געהיימער ארגאניזאציע, וועלכע האט איהם געשיקט אויספיהרען דעם אטענטאט.

— און נאך דער אויספארשונג, וואס וועלען זיי מיט איהם טון?

אלע האבען געשוויגען, פריצין האט פער־פעהלט מוט, אז ער זאל דער מוטער מיט אמאל ארויסזאגען, אז איהר קינד איז פערלוירען, אז די האט אויף מעהר גארנישט צו האפען...

— זאגט מיר, זאגט איך בעט אייך, וואס וועלען זיי מיט גוסטאוו טון?

(פארטזעצונג קומט)

בעשטראפט קרעמער פאר נישט אפהיטן די האנדעלס־שעה׳ן

פאר נישט אפהיטן די האנדעלס שעה׳ן, האט די לאדזער שטאטישע סטאראסטווע בעשטראפט מיט געלד שטראפען פון 20 ביז 50 זל. פאלגענדע קרעמער: מרים גראימאן (בזשעזשינער 74), פראנ ציסקא סימאסא (פערלא 9), יחיאל ראזענבערג (זגיערסקא 27), הערש העלמגאט (אגראדאווא 9), עמנואל ראטקאפף (אגראדאווא 3), ברוך טאפארעק (אגראדאווא 3), הערש קאפלאן (נאדלודקא 3), חיה איילענבערג (נאוואמיעסקא 24), שרה פריימאן (זאוואדזקא 6), יהודה באגדאנסקי (פאמארסקא 3), שרה פרידמאן (פילסודסקיעגא 5), שלמה הערש־העלד (נאוואמיעסקא 14), חיים סופרעלא (אגראדאווא 3), פסח קעסטעלא (נאוואמיעסקא 28), יהושע שלאמאוויטש (נאוואמיעסקא 16), חיה העפט (נאוואמיעסקא 18), הענדעל שיינערט (זאוואדזקא 46), רבקה לייבציגער (פאמארסקא 11), שמחה רעכטמאן (נאוואמיעסקא 11), פרץ גערעכט (ושראמסקיעגא 45).

אנ׳אינאוואציע ווענען מיסט־ ארויספירן פון די הייזער

אין איניגע צייטונגען האט זיך באוויזן א ידיעה, אז די שטאטישע פערוואלטונג וועט צוליב היגיענישע טעמים איינפיהרען א ביטעס אין אונזער שטאט.

עס געהט וועגען דעם ארויספיהרען דאס מיסט פון די הייזער, וואס ביז איצט איז עס געווען זעהר פרימיטיוו. אויף קליינע וועגעלעך לאדעוועט מען אן דאס מיסט, און דערנאך ציהען זיי זיך אדורך די הויפט־גאסען און פערשפרייטען עיפוש, מילא׳ען מיקראבען און פער׳סמ׳ען די לופט.

אין איניגע שטעט פון פוילען ווי: קאטאוויץ, קראקע און פויזען איז די זאך שוין לאנג דערלעדיגט. אויף אנ׳איראפעאישען אופן, פערמאכטע אויטאבוסען פיהרען ארויס פון מעטאלענע הויף־קאסטענס דאס מיסט. אין לאדז וועט אויף דער איניציאטיוו פון סאניטאר־קאמיסיע בעשלאסען ווערען דער ענין פון מיסט־ארויספיהרען, גאך אויף דער היינטיגער זיצונג.

עס איז אויך דא א פריוואטע אפערטע, וואס האט אין פלאן אריינצושטעלען מעטאלענע קעסטלעך אין די הייזער, און יעדען טאג וועלען זיי ווערען אויס געטוישט אויף ליידיגע.

לאדז וועט אזוי [illegible] בעקומען א זעהר היגיע־נישע מאדערנע איינ[illegible], וואס צוזאמען מיט דער קאנאליזאציע און האספיטאליזירונג וועט זי אזעק־געשטעלט אין דער ריי פון באמת׳ע איראפעאי־שע שטעט.

פערזאמלונג אין „התאחדות"

די טעג איז אין לאקאל פון דער ארלאזאראוו־חיים פילסודסקיעגא 76 פארגעקומען א בערעטונגס פערזאמלונג, געווידמעט דער התאחדות־בעוועגונג בכלל, און פון דער לאקאלער לאדזער ארגאניזאציע בפרט.

אין דער בעראטונג האט אנטייל גענומען דער ועד פון דער לאדזער ארגאניזאציע, איניגע צענדליג חברים ווי אויך א פארשטעהער פון דעם צענטראל־קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארבייטס־פארטיי אין פוילען.

פון רעפעראט פונ׳ם פארשטעהער פון צ. ק. זענען בעזונדערס אינטערעסאנט די שטעלען, וועלכע אילוסטרירען בולט די ענטוויקלונג פון דער התאחדות־בעוועגונג אין וועלט־מאסשטאב. מיט בעזונדערע אויפמערקזאמקייט איז אויפגענומען געווארען די ידיעה, דאס אויך אין ארץ־ישראל איז געשאפען געווארען א קרן פון דער התאחדות־בעוועגונג א. נ. יוצאי־התאחדות. די גרופע שטייט אין א לעבהאפטען קאנטאקט מיט דער „הסתדרות" אין א״י, און האט פיל סימפאטיע אין לאנד.

אין פוילען גופא איז די לעצטע חדשים ענטשטאנען איבער פופציג נייע ארטס־ארגאניזאציעס, און כמעט אזוי פיל אפטיילונגען פון דער התאחדות׳ישער יוגנד ארג. „ויתקיניה" מצד דער לאדזער ארג. איז פארגעברייט געווארן אנאומפאסענדער ארבייטס־פלאן, וועלכער זעהט פאר, די בעניאונג פון די העברעאישע אווענד־קורסען „התחיה" סיסטעמאטישע רעפעראטן פון דער פאלקס־אוניווער־סיטעט, די ערעפנונג פון א רייכען לעזע־זאל, און א אינטענסיווע טעטיגקייט אויפן געביט פון פראפאגאנדיסטישע אויפקלערונג פון די פראבלעמען פון ארבייטענדען א״י.

צום סוף בעזענענט פראפ. ברעטהאלץ אין נאמען פון דער לאדזער ארגאניזאציע דעם מיט־גליד פון צ.ק. ח׳ מאג. י. פרישמאן, וועלכער איז עולה קיין א״י.

פערענדיגט די יובילײ־פייערונגען פון לאדזער „מכבי"

די מתנה פון „נ. פאלקסבלאט" האט בעקומען דער יובילאר אליין

אין לאקאל פון דער פויליש־פאלעסטינער האנ־דעלס־קאמער זענען פערענדיגט געווארען די יובילײ־פייערונגען פון לאדזער „מכבי". די פייערונגען זע־נען פערענדיגט געווארען מיט אנ׳אקאדעמיע אויף וועלכער ס׳זענען אנוועזענד געווען פארשטעהער פון א ריי ספארט־קלובען און געזעלשאפטליכע אינ־סטיטוציעס. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען דע־פון ל.ז.א.פ.ב. קאנאפקא, וועלכער האט איבערגע־געבען א מתנה דעם יובילאר, לאוויניק יאעל, ד״ר בעקמאן (צענטראלער מכבי־פערבאנד), מאג. אשעק קאמ. קאפטשינסקי, אהז. שטרויך, ד״ר ראזען, מאג. פרל. לעבענבוים, אינזש. ווייגבערג און אנד. צום סוף זענען פערטיילט געווארען די פריזען פאר די זיגער. דעם בעכער פאר דער מייסטערשאפט פון די יודישע קלובען אין פוסבאל האט בעקומען דער קראקאיוער „מכבי". די מתנה פון „נייעם פאלקס־בלאט" פאר אמוועגיגסטען בייטאל שפילען האט בעקומען דער לאדזער „מכבי". פאר׳ן ערשטע א״ט אין קויש־באל און האגענא האט דעם פריז גע־נומען די פרויען־מאנשאפט פון ווילנער „מכבי".

פון דער „מכבי"־צענטראלע זענען אויף די יובילײ־פייערונגען אנוועזענד געווען: דיר. מינץ, ד״ר בעקמאן און רעד. אלעקסאנדראוויטש.

טוריסטען — רעפרעזענטאנץ פון די „מכבי"־סלובען 0:2.

רעפרעזענטאנץ־טעאטער „ראזמאיטאשטשי" 27 ציגעל־נאס 27 טעל. 111-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

היינט, מיטוואך, 9.30 מיכאל מיכאלעסקא׳ס
אוונט וודערהאלונג פון
נייע אויפפיהרונג, אין 2 גרויסע אקטען, 20 שלאגער־נומערן

„זיסע ליבע"

רעקארד פון ערפאלג! הילכיגע געלעכטערס!
שטורמישע אוואציעס!

מארגען, דאנערשטאג — הנחה־ און פאלקס־פארשטעלונג
אלע בילעטען איז פארטער 1 זל. פרעמיערע

מאן, מענש, פאטער

אין 3 אקטען. נאך דער פארשטעלונג גרויסער יום־טוב־

קאנצערט־פאראדע

ווער? לעזט מארגען! בעזארגט אייך שוין מיט א בילעט!

אפזאץ־מעגליכקייטען אויפ׳ן שווייצארישען מארק

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך אינטערעסירען זיך שווייצארישע פירמען מיט דער מעגליכקייט צו ברענגען פון פוילען שפיצען פון פלאקס האנד־ארבייט. גענויערע פרטים וועגען דעם קען מען זיך דערוויסען אין דעם מלוכה׳שען עקספארט־אינסטיטוט.

א „שווארצער סוף" משטיינס־געזאגט...

(א) אויף פעטריקאווער גאס, לעם נומער 99 האט א געוויסע איטע בוימגאלד (פון זשוראוויע 8) בעגאסען מיט טינט דעם דורכגייענדען הויז־בע־זיצער פון באפיו־קאוסקיעגא 42, יאן שטשעפאנסקי

מען האט די „טינט־שפריצעריין" פערהאלטען, און זי וועט זיך האבען צו פעראנטווארטען פאר׳ן סטאראסטווע־געריכט.

ווי עס ווייזט זיך ארויס האט איטע בוימגאלד בשעתה געוואוינט ביי שטשעפאנסקין אין הויז, און מחמת זי האט נישט געצאהלט פינקטליך קיין דירה־געלד, האט ער זי עקסמיטירט.

זי האט געזאגט, אז זי וועט איהם מאכען א שווארצען סוף, און זי האט איהם געמאכט...

וואסערלייטונג־ארבייטען ווערען געפיהרט אין א שנעלען טעמפא

די וואסערלייטונג־ארבייטען געהען מיט א שנעלען טעמפא. איצט ווערען אדורכגעפיהרט די ארבייטען ביים לעגען די רעהרען אויף דער לע־יאנען־גאס. נאכ׳ן פערענדיגען די ארבייט אויף דער לעגיאנען גאס, וועלען געלעגט ווערען רעהרען אויף דער נארוטאוויטשא פון רוג פעטריקאווער ביז קי־ליג־סקיעגא, דאך די גאסען קילינסקעגא, פאמארסקא און פל. וואלבאשטשי ביז 11. ליסטאפאד. דאס איז דער ארבייטס־פלאן אין דעם איצטיגען סעזאן.

צוליב די קאנאליזאציע־ארבייטען

וועט דער טראמוואי נומער 17 קורסי־רען דורך פשעיאזד

ווי מיר דערוויסען זיך וועט אין שייכות מיט די קאנאליזאציע־ארבייטען אויף דער גלובאווא־גאס צווישען די גאסען פון פעטריקאווער און שענקע־וויטש — פון היינט אן ביז צום אדרופען וועט דער טראמוואי נומער 17 קורסירען צווישען פעטרי[illegible] און קילינסקיעגא נישט דורך גלובנא ווי ביז איצט, נאר דורך דער פשעיאזד־גאס.

געוואלט פארן „קורס" פארויס

און איצט וועט ער דארפען אי זיצען אי צאהלען

דעם 30. מערץ ה. י. האט זיך דער גלאז־הוטע־ארבייטער [illegible] טושינסקי גוט א ע׳שיכורט און געוואלט, אז דער דראזשקער יאן סטאשיאק זאל איהם אפפיהרען אהיים.

געזעהן, אז ער האט דא צו טון מיט א שיכור, האט סטאשיאק געפאדערט פריהער בעצאהלט פאר׳ן „קורס".

פון דעם איז אויסגעבראכען צווישען דעם פאר־סאזשיר און דעם דראזשקער א געזעהרליך גע־שלעג, בעת וועלכען דער דראזשקער האט „מנצח געווען" דעם פאסאזשיר דורכ׳ן אויסהאקען איהם אנ׳אויג...

דאס היגע קרייז געריכט האט נעכטען גע־פסק׳ענט, אז סטאשיאק דארף גיין זיצען אין טורמע אויף 7 חדשים און דארף נאך בעצאהלען טו־שינסקין 19,500 זל. ענטשעדיגונג.

איבערגעפאהרען א יודען

(2) נעכטען איז אויף ראג פעטריקאווער און אנדזשעיא, ארום 11 א זייגער אינדערפריה, איבער געפאהרען געווארען דורך א טראמוואי און שטארק צוניזוקט געווארען דער 65 יעהריגער הערץ גראס־בערג (קילינסקיעגא 60).

פאגאטאוויע האט איהם, אויף זיין בקשה אפגעפיהרט אהיים.

די עלעגאנטסטע מענער־

היטן

צום הערבסט־ און ווינטער־סעזאן
אין אלע וועלט־מארקען, בעקומט
אין דעם קאנסערוו־אייגנארדענטען
הויפט־געשעפט פון

B. Klajnbaum

31 Piotrkowska 31

מעסיגע פרייזען
סאלידע בעדינונג

עלעגאנטסטע
ספארט־היטלעך
שטענדיג אויף לאגער.

איינרייזע ערלויבנישען פאר סטודענטען פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים

לעצטענס זענען אנגעקומען א גרעסערע צאהל איינרייזע־ערלויבנישען קיין ארץ ישראל פאר סטודענטען, וועלכע פאהרען שטודירען אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים.

אין די לעצטע טעג זענען דערהאלטען גע־ווארען אזעלכע ערלויבנישען פאר פאלגענדע פערזאנען:

רייכענבאך חוה, פוטערמאן דבורה, ליפשיץ שמואל, גרינבוים פרל. מלכה. בערקאוויטש משה, מיצענמאכער יהודה, לארני אליהו, וויינבערג שלמה, הענדלער לאה, שנער פאולינא, ווייסבערג ריטשארד, מארגאליעס ביילה.

די דערמאנטע דארפען זיך מעלדען אין א״י־אמט (שרודמיעסקא 29) יעדען טאג פון 10 ביז 1 נאכמיטאג בכדי צו ערלעדיגען די רייזע פארמאליטעטען.

„סאווא"

טראץ דעם דויערנדען קריזיס, וואס בעשווערט די ענטוויקלונג פונ׳ם האנדעל, זענען נאך פערהאן אין לאדז נישט פיל אונטערנעהמונגען, וואס שטרעבען אלץ צום בעסערען. צווישען די פירמעס, וואס וואקסען זיך פונאנדער געהערט אהן א ספק די טריקאטאזש־פירמע „סאווא", פעטריקאווער 33, דער אינהאבער וואילאנד געהערט צו די סוחרים, וואס זענען זעהר אונטערנעהמעריש און פערמאגען א סוחר׳ישע אריענטאציע, פיהרענדיג דעם דע־טייל־פערקויף פון טריקאטאזש, שטרימף, האנד־טשען א. ד. גל. די סחורות זענען די בעסטע און צוליב דעם האט זיך הי וואילאנד דערווארבען דעם גרעסטען צוטרוי ביי די ברייטע קרייזען פון די קליענטען.

די פירמע „סאווא" האט רעדוצירט ביז א מינימום די פרייזען פון איהרע אויסארבייטונגען. מען דארף אויך אונטערשטרייכען די אנשטענדיגע בעהאנדלונג לגבי די קליענטען, וואס מאכט מעגליך דעם שטענדיגען איינקויף אין „סאווא".

קינא־פארשטעלונגען פאר קינדער

פון פילם־רעפארטאזש פון דעם שאלאנזש 1934

אויף די בעמיהונגען פון ל. א. פ. פ. האט די דירעקציע פון קינא־טעאטער „איראפע" (נאר־רוטאוויטשא 20) בעשלאסען צו דעמאנסטרירען דעם פילם־רעפארטאזש פון דעם פערלויף פון דעם שאלאנזש 1934. ס׳וועלען איינגעארדנעט ווערען ספעציעלע פארשטעלונגען פאר קינדער און שילער פון 9 פריה ביז 12 מיטאג. די פרייזען פון די בילעטען וועלען זיין זעהר ביליג פון 15 און 20 גר.

פון דער ברויערײ אקאטשים

די גרעסטע ביער־ברויערײ אין פוילען אקאטשים האט יעצט ארויסגעלאזט אויפ׳ן מארק דעם וועלט־בעריהמטען פארטער, וואס ווערט רעקאמענדירט דורך די גרעסטע וועלט דאקטוירים אלס אויסגעצייכענטער מיטעל ביי שוואך־וויקסלונג ווי אויך פאר רעקאנוואלעסצענטען, ספעציעל איז ווינשענסווערט צו בענוצען דעם פארטער יום טוב בכדי צו פייערן דעם אמת׳ן זמן שמחתנו. גלייכ־צייטיג עמפפעהלט די גוטע בעקאנטע ביר׳ן: „מאר־צאווע" העל און „עקספארטאווע" טונקעל ווי אויך פערשידענע גאז־געטראנקען.

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויך אלע ארט אנאליזען נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 8—1. בעזונדער׳ע ווארטע־זאל פאר פרויען

טריקאטאזש־פאבריק „SAWA" 33 PIOTRKOWSKA 33 TELEFON 245-85.

עמפעהלט צום קומענדען סעזאן: סוויטערס, פולאווערס פאר דאמען, הערען און קינדער און א גרויסען אויסוואהל ווי אויך שטרימף זיידענע וועש און העמדען. אגנזער דעוויז: די בעסטע סחורה! ביליגסטע פרייזען!

קלאנג־קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

פון מארגען EL.BIETA BERGNER i DOUGLAS FAIRBANKS אין עפאכע־פילם־מייסטערווערק, רעזשי Paul Cziner א.ז.

יעקאטערינא די גרויסע

אויסערן פראגראם: רעוואלוציע־צוגאבע פון סיל־סימפאניע „פ ר י ה ל י נ ג פ ו ן פ י י ג ע ל" ווי אויך לאנד און אויסלאנד־אקטואליטעטען
אנהויב פון די סעאנסען 4.30 נאכמ. שבת, זונטאג און יום־טוב 12.30 פרידה. — היינט און מארגען — אנהייב 12.30 בייטאג

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א רעפרעזירקע, צו סוויטערס ווערט געזוכט זגערזשער 14, ביי גרינבלום.

א קוואליפיצירטע וועש = נייהערין אויך צו האנד־מערעזשקעס ווערט געזוכט פאמארסקא 7, וו. 15. 4029

ס'ווערט פון זאפארט געזוכט א פריזיער־טוביעקט, שענקיעוויטשא 91. 4036

א שנעלע קריטע נייהערין צו גארדי־דינען זאפארט געזוכט. אפערטען אונטער „W.R.12" אין אדמיניסטר. 4042

ראקאלען

זאפארט צו פערמיטען אויף קיליני־סקיעגא 19, אין פראנט־הויז, 1. שטאק 3 צימער מיט א קוך, קארידאר, 2 איינ־גענג מיט בעקוועמליכקייטען, ווי אויך א עגצעל צימער 1־טער שטאק מיט ליכט און וואסער, אויך אויף סקווערא 18 צו פערמיטען 2 צימער מיט א קוך אויס־רעמאנטירט, פארטער מיט קארידאר און ליכט, ווי אויך קעלערס צו 1, 2 און 3 צימערדיגע אויף וואוינונגען אדער וואר־שטאטען ווי אויך א פריש רעמאנטירטער קעלער א שטוב מיט א קוך (2 פענסטער) פראנט, טרוקען. צו ערפאהרען ביים ווירט סקווערא 18, אדער קילינסקיעגא 19.

א גרויס צימער, 2 פענסטער, זונען־זייט צו פערמיטען ביליג. פיעטריק. 62, וואוינונג 19. 4026

א זעהר בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר 2 ארענטליכע יונגעלייט איז אפצו־געבען פאמארסקא 14, אין אפיצינע, 2. שטאק, ביי לאסקי.

איבערצוגעבען אנ'איינגעפיהרטע קויהלען־בודקע אויף גדאנסקא 15. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט. 4032

פערשידענעס

השבת אבדה!
איך בעט דעם, וועלכען מיין זוהן, פאהרענדיג פון ווארשא נאך לאדז, האט אין לאדז איבערגעגעבען א וואליזע מיט זאכען. אפצוגעבען זגערזשער 53, צו ברוך הירש וויינריב.

פאקו־פאלטענס און זשרעבאק־פאל־טענס ווי אויך סקונקס קרעגען ביליג בעלעגענהייטליך ביי
Najtansze źródło wyrobiów futrzanych Brzerzinska 25/27
(פראנט־געוועלב)

השבת אבדה. פאהרענדיג דאנערשטאג 20/9 אויפ'ן טראמוואי, האב איך פער־געסען א נאטיץ־ביכעל. ביטע געבען בעי־לוינונג אפצוגעבען צו דוטקיעוויטש, פולנאצנא 1. עס האט פאר קיינעם קיין ווערט.

דער גוט בעקאנטער איינגעארדנ־טער פענסיאנאט Nowy Otwock גלאוונא אינהאבער אברהם שער וועט זיין אפען איבער סוכות ערשטקלאסיגע כשרע קוך גוטע בעהאנדלונג ביליגע פרייזען. דער פענסיאנאט וועט זיין אפען א גאנ־צען ווינטער אלע בעקוועמליכקייטען. ראדיא א.ז.וו. 3985

Energiczny
prawnik
przyjmie administrację domów na żądanie może służyć kaucją. Oferty pod N. S. składać proszę do redakcji „Neues Volksblatt".

Dr. med.
M. Maślanka
ספעצ. פאר נערווען און פסיכישע קראנקה.
צוריקגעקעהרט
פיעטריקאווער 210
טעל. 147=72
נעמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

געגעזי בעלוינונג!
דעם 1־טען טאג יום־טוב איז פער־פערלוירען געווארען אין דער מקוה אויף גדאנסקא 75, א גאלדענער זייגער מיט א קייט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפצוברענגען גדאנסקא 75, צו נירענבערג. 4027

Dr. med.
Alfred Litwin
אינערליכע קראנקהייטען
קילינסקיעגא 21
טעל. 236=33
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 נאכמיטאג

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med. **G.GERSZTAJN**
ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10.
נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.

Dr. med.
I. GAJST
זגערזשער 40
נעמט אן פון 10³⁰, 11³⁰ און פון 5–7 נ"מ

Dr. med.
G. Fridstein
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 117-95
נעהמט אן פון 6—7¼ אוונד.

Dr. med.
WIKTOR MILLER
אינערליכע קראנקהייטען
ספעצ. פאר רעוומאטיזם, ארטרעטיזם
צוריקגעקעהרט
אל. קאשטשושקי 13, טעל. 146-11

Dr. med. **R. Zalcwasser**
CHIRURG
POWRÓCIŁ
Cegielniana 19, tel. 125-17
Przyjm. od 1—2 4—6i p p.

Neo-Silvikrin!
Stosuje się przy łupieżu i swędzeniu głowy.
Do nabycia we wszystkich właściwych sklepach.
Prosimy żądać wyraźnie Neo-Silvikrin.
Na żądanie wysyłamy bezpłatnie próbkę.
Adres: 251

Wyciąć i z podaniem dokładnego adresu nadesłać w kopercie do firmy
LABORATORJUM SILVIKRIN
GDAŃSK, Böttchergasse 23-27.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד.
ווענעריש־קראנקע, מענער־שוועכע
און הויט־קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס־סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל
א בעראטונג 3 זל.

DR.
M. Lerner
sp. chorób dzieci
Zachodnia 64, tel. 113-09.
powrócił
Przyjm. od $2\frac{1}{2}$ do 5 pp.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און וועגע־רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוועכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129=45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום־טוב פון 8–2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט, זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

DR.
Szymon Grinberg
(ארדינירט זומער אין ווישניאווא־גורא)
צוריקגעקעהרט
פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58
נעמט אן פון 3—5.

דאס אנאליטיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום פון מעדיצינ. אנאליזען
„היגיענא"
גדאנסקא 31a, טעל. 192-64
נעמט אן אלערליי אנאליזען צו לעטשניצע פרייזן. אויפ'ן ארט א פיזיקאליש־טעראפישער קאבינעט.

Dr. med.
J. SZREIBER
כירורג
צוריקגעקעהרט
9 Narutowicza 9
tel. 122-95.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8³⁰ אוונט.

Masażysta
S. Kajzer
צוריקגעקעהרט
27 Zawadzka 27
tel. 186-08.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dyrekcja
Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Spółki Akcyjnej
podaje niniejszem do wiadomości, że — z powodu robót kanalizacyjnych na ul. Głównej pomiędzy ulicami Piotrkowską a Sienkiewicza — od wtorku, dn. 25-go września r. b., aż do odwołania
POCIĄGI LINJI Nr. 17
KURSOWAĆ BĘDĄ pomiędzy ulicami Piotrkowską a Kilińskiego nie przez ulicę Główną, jak dotąd, lecz PRZEZ ULICĘ PRZEJAZD.

אלע ארט **גארדינען**
ווי אויך פערשידענע קאפעז און טיש־דעקען, בעקומט מען אמביליגסטען און צו קאנקורענץ־פרייזען, נאר אין דער לאנגיעהריגער פירמע
L. Elbaum
26 NOWOMIEJSKA 26
פראנט 1־טער שטאק.
קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med. **M. FELDMAN**
ספעציעל־ארצט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Kilińskiego 113 (Nawrot 41)
Telefon 155-77.

ברוך־קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך־ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי־הערל־באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, רא־דיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, גאפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע לייבענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד הייל־באנדאזשען פאר צו־ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אונדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך־באנדאזשען געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס. הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!
און מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע פעסע, ארטאפעד. הייל־נארמעטען פאר פערקרימונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין־שווינד־זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטע פיס לויט גיפס־מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא־כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק
היערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכסטען דאנק דעם ארטאפעד. ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, פאר'ן אויס־היילען מיר מיין דאפעל־ברוך, וועלכעס האט מיר פיל יאהרען זעהר שווערע שמערצען פערשאפט. איך ערקלער דא מיט צופרידענהייט, דאס א דאנק ה' דיר. י. ר. האט מיט זיין אויסגעצייכענטע מעטאדע זעהר פיל געהאלפען און איך פיהל מיך זעהר גוט און ארבייטספעהיג, פאר וועלכעס איך דאנק איהם בעסטענס.
אברהם קאמעלגארן, לאדז.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט—24 גר. אין דער זייט — שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . —60 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . —18 . . . .
איבער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס המשכדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און סטיל פון די אנאנסען איז דער פערלאג ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און פיינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. redak. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.